

III

(Drugi akti)

EVROPSKI GOSPODARSKI PROSTOR

ODLOČBA NADZORNEGA ORGANA EFTE ŠT. 83/19/COL

z dne 28. novembra 2019

Trondheim Spektrum (Norveška) [2020/413]

NADZORNI ORGAN EFTE (v nadaljnjem besedilu: Nadzorni organ) JE –

ob upoštevanju Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru (v nadaljnjem besedilu: Sporazum EGP) ter zlasti členov 61 in 62 Sporazuma EGP,

ob upoštevanju Protokola 26 k Sporazumu EGP,

ob upoštevanju Sporazuma med državami Efte o ustanovitvi nadzornega organa in sodišča (v nadaljnjem besedilu: Sporazum o Nadzornem organu in sodišču) ter zlasti člena 24 Sporazuma o Nadzornem organu in sodišču,

ob upoštevanju Protokola 3 k Sporazumu o Nadzornem organu in sodišču ter zlasti člena 1(2) dela I in člena 7(3) dela II Protokola,

ob upoštevanju Odločbe Nadzornega organa št. 195/04/COL (spremenjena),

po pozivu zainteresiranim stranem k predložitvi pripomb in ob upoštevanju njihovih pripomb,

ob upoštevanju naslednjega:

I. DEJSTVA

1. POSTOPEK

1.1 PRVA PRITOŽBA

- (1) Nadzorni organ je 14. marca 2017 prejel pritožbo ⁽¹⁾, v kateri je bilo navedeno, da je občina Trondheim (v nadaljnjem besedilu: občina) dodelila nezakonito državno pomoč podjetju Trondheim Spektrum AS (v nadaljnjem besedilu: podjetje TS), ki ima v lasti in upravlja večnamenski športni objekt Trondheim Spektrum v Trondheimu na Norveškem. Nadzorni organ je z dopisom z dne 27. marca 2017 pozval norveške organe k predložitvi pripomb v zvezi s pritožbo ⁽²⁾. Norveški organi so odgovorili z dopisom z dne 2. junija 2017 ⁽³⁾.

1.2 DRUGA PRITOŽBA

- (2) Nadzorni organ je 27. julija 2017 prejel drugo pritožbo ⁽⁴⁾, v kateri je bilo prav tako navedeno, da je občina dodelila nezakonito državno pomoč podjetju TS. Nadzorni organ je z dopisom z dne 24. avgusta 2017 pozval norveške organe k predložitvi pripomb ⁽⁵⁾. Z istim dopisom je od njih zahteval nadaljnje informacije v zvezi z njihovimi pripombami glede prve pritožbe. Z dopisom z dne 1. septembra 2017 jim je posređoval dodatne informacije drugega pritožnika ⁽⁶⁾.

⁽¹⁾ Dokumenti št. 847105 in 848590 do 848601.

⁽²⁾ Dokument št. 849708.

⁽³⁾ Dokumenti št. 859505, 859499, 859501 in 859503.

⁽⁴⁾ Dokumenti št. 867151, 868181 in 868182.

⁽⁵⁾ Dokument št. 870428.

⁽⁶⁾ Dokument št. 870360.

- (3) Norveški organi so z dopisom z dne 20. septembra 2017 predložili pripombe glede druge pritožbe in zagotovili informacije, ki jih je Nadzorni organ zahteval v zvezi s prvo pritožbo ⁽⁷⁾. Zadeva je bila dodatno obravnavana 29. septembra 2017 med letnim sestankom o svežnju v Oslu. Razprava je bila pozneje povzeta v nadaljnjem dopisu ⁽⁸⁾.

1.3 ZAHTEVEK ZA INFORMACIJE

- (4) Nadzorni organ je 20. oktobra 2017 norveškemu organom poslal zahtevek za informacije ⁽⁹⁾. Norveški organi in Nadzorni organ so o njem razpravljali na videokonferenci 22. novembra 2017. Norveški organi so odgovorili z dopisom z dne 8. decembra 2017 ⁽¹⁰⁾.

1.4 DODATNE INFORMACIJE DRUGEGA PRITOŽNIKA

- (5) Drugi pritožnik je 19. septembra 2017 predložil dodatne informacije ⁽¹¹⁾. 6. novembra 2017 je predložil dopolnilne informacije ⁽¹²⁾. Nadzorni organ je 9. novembra 2017 norveške organe obvestil o dodatnih informacijah, ki jih je predložil eden od pritožnikov ⁽¹³⁾. Norveški organi in Nadzorni organ so razpravljali o zadevi na videokonferencah 22. novembra in 13. decembra 2017. Norveški organi so 1. decembra 2017 Nadzornemu organu predložili nadaljnje informacije ⁽¹⁴⁾.

- (6) Drugi pritožnik je 26. oktobra 2018 predložil še nove dodatne informacije ⁽¹⁵⁾.

1.5 DODATNI ZAHTEVEK ZA INFORMACIJE

- (7) Nadzorni organ je 16. januarja 2018 norveškemu organom poslal zahtevek za informacije ⁽¹⁶⁾, na katerega so odgovorili z dopisoma z dne 1. in 5. februarja 2018 ⁽¹⁷⁾.

1.6 PRIGLASITEV POGODBE O ZAKUPU ZA LETO 2019

- (8) Norveški organi so 29. novembra 2018 ⁽¹⁸⁾ priglasili pogodbo o zakupu (v nadaljnjem besedilu: pogodba o zakupu za leto 2019), ki naj bi začela veljati 1. decembra 2019. Nadzorni organ je z dopisom z dne 28. januarja 2019 od norveških organov zahteval dodatne informacije. Norveški organi so odgovorili z dopisom z dne 21. februarja 2019 ⁽¹⁹⁾.

- (9) Norveški organi in Nadzorni organ so razpravljali o zadevi na videokonferenci 13. marca 2019. Po sestanku so norveški organi predložili nadaljnje informacije ⁽²⁰⁾. 18. marca 2019 so predložili dodatne informacije ⁽²¹⁾. Norveški organi in Nadzorni organ so o zadevi razpravljali na videokonferencah 11. junija, 15. julija in 18. oktobra 2019.

⁽⁷⁾ Dokumenta št. 874440 in 874442.

⁽⁸⁾ Dokument št. 876728.

⁽⁹⁾ Dokument št. 877379.

⁽¹⁰⁾ Dokumenti št. 887522, 887524 in 887526.

⁽¹¹⁾ Dokument št. 874067.

⁽¹²⁾ Dokument št. 881377.

⁽¹³⁾ Dokument št. 888352.

⁽¹⁴⁾ Dokumenti št. 885827, 885829, 888351 in 888354.

⁽¹⁵⁾ Dokument št. 936140.

⁽¹⁶⁾ Dokument št. 888021.

⁽¹⁷⁾ Dokumenti št. 896723, 896725, 896727 in 896729.

⁽¹⁸⁾ Dokumenti št. 1040641, 1040643, 1040645, 1040647 in 1040649.

⁽¹⁹⁾ Dokumenti št. 1054292, 1054294, 1054296 in 1054298.

⁽²⁰⁾ Dokumenti št. 1059166, 1059170 in 1059171.

⁽²¹⁾ Dokumenti št. 1059842 do 1059848.

1.7 INFORMATIVNI LIST V SKLADU Z UREDBO O SPLOŠNIH SKUPINSKIH IZJEMAH V ZVEZI S POVEČANJEM KAPITALA

- (10) Norveški organi so 10. decembra 2018 predložili informativni list ⁽²²⁾ v skladu z uredbo o splošnih skupinskih izjemah ⁽²³⁾ v zvezi z *ad hoc* pomočjo podjetju TS v obliki povečanja kapitala za 55 milijonov NOK (približno 5,68 milijona EUR), pri čemer so trdili, da za ta ukrep velja skupinska izjema.

1.8 FORMALNI POSTOPEK PREISKAVE

- (11) Nadzorni organ je začel formalni postopek preiskave z Odločbo št. 32/19/COL (v nadaljnjem besedilu: odločba o začetku postopka). Norveški organi so z dopisom z dne 2. maja 2019 ⁽²⁴⁾ zaprosili za podaljšanje roka za predložitev pripomb in vseh dokumentov, informacij in podatkov, potrebnih za oceno ukrepov, ki je bil določen kot 20. maj 2019. Nadzorni organ je z dopisom z dne 10. maja 2019 ⁽²⁵⁾ podaljšal rok do 20. junija 2019. Norveški organi so 19. junija 2019 zaprosili za dodano podaljšanje roka do 30. avgusta 2019, s čimer se je Nadzorni organ strinjal 20. junija 2019 ⁽²⁶⁾.
- (12) Norveški organi so odgovorili na odločbo o začetku postopka z dopisom z dne 30. avgusta 2019 ⁽²⁷⁾.
- (13) Odločba o začetku postopka je bila 23. maja 2019 objavljena v *Uradnem listu Evropske unije* in Dopolnilu EGP k Uradnemu listu ⁽²⁸⁾. Nadzorni organ je prejel pripombe ene zainteresirane strani, in sicer enega od pritožnikov. Z dopisom z dne 27. junija 2019 ⁽²⁹⁾ jih je posredoval norveškemu organom in jim dal priložnost, da nanje odgovorijo. Norveški organi so z dopisom z dne 30. avgusta 2019 ⁽³⁰⁾ predložili pripombe v zvezi s pripombami zainteresiranih strani.

2. OZADJE

- (14) Cilj občine je prebivalcem Trondheima zagotoviti objekte za športne in prostočasne dejavnosti. V objektu Trondheim Spektrum so organizirani manjše in večje športne prireditve ter drugi dogodki, kot so koncerti, sejmi in kongresi. Med drugim bo tako objekt leta 2020 prizorišče evropskega prvenstva v rokometu za ženske in moške.
- (15) Leta 2004 je občina formalizirala načelo brezplačne uporabe objektov za občinske športne klube. S tem olajšuje udeležbo otrok in mladih v športnih dejavnostih ne glede na raven dohodkov posameznih družin.
- (16) Da bi lahko občina izpolnjevala svoj cilj zagotavljanja športnih objektov občanom, ima v lasti in upravlja številne športne objekte, poleg tega pa tudi najema objekte, ki so v lasti tretjih oseb, ki jih tudi upravljajo. Občina kupuje zmogljivost od podjetja TS, športnih klubov z lastnimi objekti, drugih državnih organov (v zgradbah, kot so srednje šole), v zelo omejenem obsegu pa tudi v zasebnih objektih.
- (17) Občina najema zmogljivosti v takih objektih v skladu s posebnimi pogodbami o najemu, proste zmogljivosti pa se brezplačno razdelijo med športne klube. Za razdeljevanje zmogljivosti je pristojen lokalni športni svet (*Idrettsrådet*), ki je del organizacijske strukture norveške športne zveze (*Norges idrettsforbund*).
- (18) Lokalni športni svet razpolaga z vsemi razpoložljivimi zmogljivostmi. Športni svet je ustanovil odbor za razdeljevanje zmogljivosti, ki jih zagotovi občina. Odbor razporeja razpoložljive termine na podlagi smernic, ki jih pripravi športni svet.

⁽²²⁾ Zadeva št. 82883, GBER 30/2018/Sports.

⁽²³⁾ Uredba Komisije (EU) št. 651/2014 z dne 17. junija 2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za združljive z notranjim trgovom pri uporabi členov 107 in 108 Pogodbe (UL L 187, 26.6.2014, str. 1) iz točke 1j Priloge XV k Sporazumu EGP, glej Sklep Skupnega odbora EGP št. 152/2014, objavljen v UL L 342, 27.11.2014, str. 63, in Dopolnilu EGP št. 71, 27.11.2014, str. 61, kakor je bila spremenjena z Uredbo Komisije (EU) 2017/1084 z dne 14. junija 2017 o spremembi Uredbe (EU) št. 651/2014, kar zadeva pomoč za pristaniško in letališko infrastrukturo, pragove za priglasitev za pomoč za kulturo in ohranjanje kulturne dediščine in pomoč za športno in večnamensko rekreacijsko infrastrukturo ter sheme regionalne pomoči za tekoče poslovanje za najbolj oddaljene regije, in o spremembi Uredbe (EU) št. 702/2014, kar zadeva izračun upravičenih stroškov (UL L 156, 20.6.2017, str. 1), glej Sklep Skupnega odbora EGP št. 185/2017, objavljen v UL L 174, 27.6.2019, str. 56, in Dopolnilu EGP št. 52, 27.6.2019, str. 67.

⁽²⁴⁾ Dokument št. 1067253.

⁽²⁵⁾ Dokument št. 1068858.

⁽²⁶⁾ Dokument št. 1079516.

⁽²⁷⁾ Dokument št. 1085424.

⁽²⁸⁾ UL C 177, 23.5.2019, str. 27, in Dopolnilo EGP št. 41, 23.5.2019, str. 1.

⁽²⁹⁾ Dokument št. 1078019.

⁽³⁰⁾ Dokument št. 1085424.

- (19) Podjetje TS je lastnik in upravitelj večnamenskega objekta Trondheim Spektrum v središču Trondheima. Objekt sestavlja osem večnamenskih dvoran. Te se uporabljajo za treninge lokalnih športnih klubov, manjše in večje športne prireditve ter druge dogodke, kot so koncerti, sejmi in kongresi.
- (20) Zgodovina podjetja TS sega v leto 1961, ko je bilo ustanovljeno podjetje Nidarøhallen za izgradnjo in upravljanje športne dvorane in razstavišča v Trondheimu. Ime podjetja je bilo 5. junija 2002 spremenjeno v Trondheim Spektrum AS.
- (21) Občina je bila in je še večinska delničarka podjetja TS. Zdaj ima v lasti 99,68 % delnic ⁽³¹⁾.
- (22) Gradnja prvega dela objekta je bila končana leta 1963 (dvorani A in B). Objekt je bil razširjen štirikrat, in sicer v letih 1971 (dvorana C), 1980 (dvorana G), 1988 (dvorane D in E/H) in 2000 (dvorana F).
- (23) Od poletja 2017 se v objektu Trondheim Spektrum izvajajo večja prenovitvena in širitvena dela.
- (24) Občina od podjetja TS najema zmogljivosti in jih daje na voljo športnemu svetu. V skladu s pogodbo o zakupu je objekt Trondheim Spektrum od septembra do maja namenjen predvsem športnim dejavnostim mladih ⁽³²⁾. Podjetje TS oddaja preostale zmogljivosti med septembrom in majem ter celotno zmogljivost v preostalem delu leta v najem za druge športne dejavnosti, sejme, koncerte itd. Podjetje TS gosti številne sejme, vključno z letnim sejmom ribištva. Poleg tega ustvarja dohodke z upravljanjem kioska, kavarne in restavracije.
- (25) S prihodnjim poslovnim načrtom namerava podjetje TS doseči podoben in približno enak delež dohodkov na podlagi pogodbe o zakupu z občino ter drugih dejavnosti kot v preteklosti ⁽³³⁾.

3. OPIS UKREPOV

3.1 OBSTOJEČI UKREPI POMOČI

- (26) Odločba o začetku postopka se je nanašala na več domnevnih ukrepov pomoči, dodeljene podjetju TS. Nadzorni organ v odločbi o začetku postopka ni ocenil narave ukrepov, ki bi – če bi pomenili pomoč – pomenili obstoječo pomoč v smislu člena 1(b) dela II Protokola 3 k Sporazumu med državami Efte o ustanovitvi Nadzornega organa in sodišča (v nadaljnjem besedilu: Protokol 3 k Sporazumu o Nadzornem organu in sodišču). Zato ti ukrepi niso vključeni v področje uporabe te odločbe. Ti ukrepi so se nanašali na (i) občinsko posojilo (ukrep 1), (ii) občinsko poroštvo (ukrep 2), (iii) pogodbe o zakupu (ukrep 3) ter (iv) pomoč, dodeljeno na podlagi sheme sklada za igre (ukrep 8) ⁽³⁴⁾.

3.2 DOMNEVNI UKREPI POMOČI

- (27) Kot je navedeno v odstavku 120 odločbe o začetku postopka, je formalni postopek preiskave obsegal naslednje ukrepe:
- ukrep 4 (del ukrepa): pogodbe o zakupu, ki sta jih podjetje TS in občina sklenila med letoma 2007 in 2017,
 - ukrep 5: novo pogodbo o zakupu za leto 2019, sklenjeno med podjetjem TS in občino (priglašena),
 - ukrep 6: povečanje kapitala, povezano z novimi in nepričakovanimi stroški širitve in prenovitve objekta Trondheim Spektrum,
 - ukrep 7: financiranje stroškov infrastrukture,
 - ukrep 9: implicitno poroštvo iz posojilne pogodbe, sklenjene med banko Nordea in podjetjem TS.

⁽³¹⁾ Dokument št. 1085422, str. 11.

⁽³²⁾ Podjetje TS je v tem obdobju upravičeno do skupno 3 000 ur uporabe objekta.

⁽³³⁾ Dokument št. 1040641, str. 4.

⁽³⁴⁾ Ukrepi 1 do 3 in ukrep 8. Glej odstavek 120 odločbe o začetku postopka glede sklepne ugotovitve v zvezi z novo in obstoječo pomočjo.

- (28) Podrobnejši opis ukrepov je na voljo v oddelku 4 odločbe o začetku postopka.

3.3 UKREP 4 – POGODBE O ZAKUPU, SKLENJENE MED LETOMA 1999 IN 2017

- (29) Večina zmogljivosti objekta Trondheim Spektrum se praviloma uporablja za potrebe športnih klubov na podlagi pogodb o zakupu, sklenjenih med podjetjem TS in občino. Občina uporablja objekt na podlagi zakupa od njegove otvoritve leta 1963. Med letoma 1990 in 2002 je najemala zmogljivosti v objektu Trondheim Spektrum za približno 12 milijonov NOK na leto.
- (30) Pritožnika sta trdila, da najemnina presega najemnino, ki bi bila določena glede na tržne pogoje. Najemnina torej temelji na potrebah podjetja TS, ne na zmogljivosti, ki jo potrebuje občina. Pritožnika trdita, da najemnina ni nikoli temeljila na pogajanjih na podlagi strogo poslovnih odnosov, ampak jo je občinski odbor določil enostransko.
- (31) Po navedbah norveških organov je najemnina, ki jo občina plačuje podjetju TS, skladna s tržnimi pravili, zato ne pomeni državne pomoči. Če bi Nadzorni organ ugotovil drugače, bi po trditvah norveških organov vsaka nova pomoč vsekakor bila združljiva z delovanjem Sporazuma EGP.
- (32) Med postopkom do odločbe o začetku postopka so norveški organi trdili, da so pogodbe o zakupu del obstoječe sheme pomoči. Nadzorni organ je v odločbi o začetku postopka sprejel predhodno stališče, da pogodbe o zakupu, sklenjene med letoma 1999 in 2017, ne pomenijo sheme pomoči. Norveški organi v pripombah v zvezi z odločbo o začetku postopka niso nasprotovali predhodnemu stališču, ki ga je v zvezi s tem izrazil Nadzorni organ.
- (33) V skladu s členom 15(1) dela II Protokola 3 k Sporazumu o Nadzornem organu in sodišču za pooblastila Nadzornega organa za izterjavo pomoči velja desetletni zastaralni rok. Zastaralni rok začne teči na dan, ko je nezakonita pomoč dodeljena upravičencu kot individualna pomoč ali kot pomoč v okviru sheme pomoči. Kakršen koli ukrep Nadzornega organa glede nezakonite pomoči pretrga zastaralni rok ⁽³⁵⁾.
- (34) Nadzorni organ je v odločbi o začetku postopka omejil svojo oceno na pogodbe o zakupu, za katere zastaralni rok ni potekel ⁽³⁶⁾. Menil je, da je bil zastaralni rok pretrgan 27. marca 2017 ⁽³⁷⁾.
- (35) V skladu s tem se zdi, da so pogodbe o zakupu, za katere zastaralni rok ni potekel, naslednje:
- (a) pogodba o zakupu za obdobje 2007–2008;
 - (b) pogodba o zakupu za obdobje 2009–2010 in
 - (c) pogodba o zakupu za leto 2011 (ki se vsako leto podaljša).
- (36) Na podlagi informacij, ki so jih predložili norveški organi, se namreč zdi, da je pogodba o zakupu začela veljati 1. januarja 2008 ⁽³⁸⁾, kar bi bilo treba brez znakov o nasprotnem razumeti kot datum, ko je bila dodeljena pomoč na podlagi pogodbe.
- (37) Vendar je Nadzorni organ v odločbi o začetku postopka navedel, da nima informacij v zvezi s pogodbo o zakupu, ki je veljala leta 2007, saj je pogodba o zakupu, ki so jo norveški organi označili kot pogodbo pred pogodbo za obdobje 2007–2008, potekla 31. decembra 2006. Poleg tega Nadzorni organ ni imel informacij o tem, kdaj je bila pogodba za obdobje 2007–2008 podpisana, in tem, ali bi datum podpisa lahko bil datum, ko je bila na podlagi pogodbe dodeljena pomoč.
- (38) Norveški organi so v pripombah v zvezi z odločbo o začetku postopka navedli, da ne morejo predložiti pogodb o zakupu, veljavne za leto 2007, saj se zdi, da pisna pogodba ni bila sklenjena. Po trditvah norveških organov dejstvo, da je bila najemnina plačana v skladu s pogodbo o zakupu za predhodno obdobje, nakazuje, da je bila pogodba tiho podaljšana v skladu z norveškim zakonom o pogodbah. Vsekakor informacije, ki so jih predložili norveški organi, kažejo, kakšno najemnino je občina plačevala za specifičen obseg zmogljivosti.

⁽³⁵⁾ Člen 15(2) dela II Protokola 3 k Sporazumu o Nadzornem organu in sodišču.

⁽³⁶⁾ Glej tudi oddelek 5.1.6.4 odločbe o začetku postopka.

⁽³⁷⁾ Glej oddelek 5.1.6 odločbe o začetku postopka.

⁽³⁸⁾ Dokaz Q, priložen Dokumentu št. 859501.

- (39) Nadzorni organ v zvezi s tem ni zahteval nadaljnjih informacij, saj norveški organi niso nasprotovali njegovi oceni zastaralnega roka, poleg tega pa so informacije v zvezi z zneskom, plačanim na podlagi pogodbe o zakupu, predložili norveški organi. Zato neobstoj dokumentacije ne bi vplival na oceno ukrepa, ki jo je opravil Nadzorni organ, v tej odločbi.

3.4 UKREP 5 – POGODBA O ZAKUPU ZA LETO 2019 – PRIGLASITEV

- (40) Kot je predstavljeno v uvodni izjavi 8 zgoraj, so norveški organi priglasili pogodbo o zakupu za leto 2019. Podjetje TS in občina sta sklenila novo pogodbo o zakupu, ki naj bi začela veljati 1. decembra 2019⁽³⁹⁾. Pogodba bo prenehala veljati 30. aprila 2035.
- (41) Norveški organi so pojasnili, da ta pogodba o zakupu temelji na istih načelih kot prejšnje pogodbe o zakupu. Pojasnili so tudi, da nova pogodba o zakupu pomeni precejšnje povečanje zmogljivosti, ki je na voljo športnim klubom. V skladu z njo so zmogljivosti najete za skupno 16 848 ur letno, v preteklosti pa so bile za 12 500 ur. V skladu z novo pogodbo o zakupu se najemnina za eno uro uporabe zviša s približno 1 200 NOK na 1 700 NOK (s približno 124 EUR na približno 176 EUR). Razloga za to sta dva. Prvič, najemnina, ki jo je občina plačevala prej, je temeljila na ravni, določeni v letih 1989 in 1990, ter se ni prilagajala. Drugič, zaradi stroškov gradnje, povezanih z zagotavljanjem prilagodljivosti in omogočanjem uporabe za različne športe, so operativni stroški na kvadratni meter veliko višji od stroškov na kvadratni meter obstoječega prizorišča.
- (42) Oba pritožnika trdita, da najemnina iz nove pogodbe o zakupu presega najemnino, kot bi bila določena na podlagi tržnih pogojev, ker temelji na potrebah podjetja TS in ne na zmogljivosti, ki jo potrebuje občina. Po njunih trditvah najemnina ne temelji na pogajanjih na podlagi strogo poslovnih odnosov, ampak je določena, da bi se pokrili stroški gradnje za širitev objekta Trondheim Spektrum.
- (43) Eden od pritožnikov je navedel še, da so glavni stroškovni elementi projekta širitve in prenove povezani z zahtevami v zvezi z drugimi dejavnostmi, kot so zajete s pogodbami o zakupu, na primer koncerti, dogodki v profesionalnem športu in sejmi. Eden od pritožnikov trdi, da je razdelitev stroškov med različne dejavnosti zato nepravilna, saj bi bilo mogoče potrebe športnih klubov izpolniti z nižjimi stroški.
- (44) Po navedbah norveških organov je najemnina, ki jo občina plačuje podjetju TS v skladu z novo pogodbo o zakupu, skladna s tržnimi pravili, zato ne pomeni državne pomoči. Če Nadzorni organ ne bi mogel izključiti obstoja državne pomoči v novi pogodbi o zakupu, so norveški organi pogodbo o zakupu priglasili kot združljivo pomoč na podlagi člena 61(3)(c) Sporazuma EGP.

3.5 UKREP 6 – POVEČANJE KAPITALA, POVEZANO Z NOVIMI IN NEPRIČAKOVANIMI STROŠKI – SKUPINSKA IZJEMA

- (45) Kot je navedeno v uvodni izjavi 10 zgoraj, so norveški organi 10. decembra 2018 predložili informativni list⁽⁴⁰⁾ v skladu z uredbo o splošnih skupinskih izjemah v zvezi z *ad hoc* pomočjo podjetju TS v obliki povečanja kapitala za 55 milijonov NOK (približno 5,68 milijona EUR). Povečanje kapitala podjetju TS so zagotovili na podlagi člena 55 uredbe o splošnih skupinskih izjemah.
- (46) Proračun projekta se je povečal s 536 milijonov NOK na 591 milijonov NOK (približno 61,05 milijona EUR), predvsem zaradi spremembe obsega projekta leta 2018⁽⁴¹⁾. Norveški organi so pojasnili, da podjetje TS ne more kriti dodatnih stroškov iz svojih obstoječih sredstev ali z dodatnim tržnim financiranjem. Zato je 6. julija 2018 zaprosilo za povečanje kapitala. Kapitalska injekcija je bila odobrena 5. decembra 2018.
- (47) Po navedbah norveških organov je mogoče dodatne stroške v višini 55 milijonov NOK pripisati, kot sledi:
- novi stroški: sprememba projekta znaša 40,5 milijona NOK dodatnih stroškov,

⁽³⁹⁾ Pogoj za novo pogodbo o zakupu je njena usklajenost s tržnimi pogoji. V skladu s pogodbo lahko občina uvede prilagoditve zaradi uskladitve z načelom vlagatelja v tržnem gospodarstvu, če bi tako zahteval Nadzorni organ. V členu 12 pogodbe o zakupu za leto 2019 je navedeno (v norveščini): „Denne avtalen forutsettes å være inngått på markedsmessige vilkår. Det tas forbehold om at avtalen vil – forut for og i avtaleperioden – justeres for å tilfredsstillte eventuelle føringer/krav fra EFTAs overvåkningsorgan (ESA), og/eller andre offentlige myndigheter. Dette for at avtalen til enhver tid skal tilfredsstillte markedsinvestorprinsippet.“ Dokument št. 887522, str. 7.

⁽⁴⁰⁾ Zadeva št. 82883, GBER 30/2018/Sports.

⁽⁴¹⁾ Po oceni podjetja TS naj bi skupni stroški znašali 595,4 milijona NOK. Vendar se je občina strinjala, da bo zagotovila največ 591 milijonov NOK.

— nepričakovani stroški: prekoračitve proračuna v višini 14,5 milijona NOK.

- (48) Norveški organi so pojasnili, da je bilo podjetje TS že zelo zadolženo, zato je imel za kritje teh dodatnih stroškov sveži kapital prednost pred dodatnimi posojili. Financiranje (v smislu dodatnega posojila) na trgu bi bilo posledično težko pridobiti. Zato se je podjetje TS za pridobitev potrebnega financiranja zanašalo na svoje lastnike.
- (49) Takrat je bila občina večinska lastnica podjetja TS (v lasti je imela približno 78 % delnic), drugi lastniki pa niso izrazili namere, da bi sodelovali pri povečanju kapitala ⁽⁴²⁾. Tako se je morala občina odločiti, ali bo zagotovila dodatna sredstva za dokončanje projekta ali pa se sprijaznila, da podjetje TS ne bo zmožno končati projekta v skladu s spremenjenimi, končnimi načrti, ki so bili določeni po začetku del v okviru prvotnega projekta.
- (50) Po navedbah norveških organov je imela zaradi več vidikov za večinskega lastnika podjetja TS, tj. občino, prednost kapitalska injekcija.
- (51) Z razširitvijo dvorane s 3 200 sedeži bo lahko podjetje TS gostilo večje dogodke, zaradi česar bo prizorišče za organizatorje dogodkov postalo privlačnejše. Podjetje TS predvideva, da se bo lahko dogovorilo za štiri do šest takih večjih dogodkov na leto. Veliki dogodki poleg najemnine prinašajo dodatni dohodek s prireditvami za zelo pomembne osebe, gostinskimi storitvami in storitvami zagotavljanja garderobe. Zato je bilo verjetno, da se bo zaradi širitve dohodek podjetja TS precej povečal.
- (52) Norveški organi so dejali, da so se prenovitvena dela začela pred prošnjo podjetja TS za povečanje kapitala. Dela so se začela, preden so bili dokončani podrobni načrti za izvedbo projekta. Gradbena dela so se začela tako hitro, ker je bilo treba zagotoviti, da bo projekt pravočasno končan, da bo lahko podjetje TS gostilo evropsko rokometno prvenstvo za ženske in moške leta 2020.
- (53) Podjetje TS velik delež dohodka ustvari z najemnino in prodajo vstopnic. Zato bi dodatnih 3 200 sedežev verjetno pomenilo večji dobiček od prodaje vstopnic, zlasti ker je lahko podjetje TS zaradi širitve gostilo dogodke, kot je „Disney On Ice“ (Disney na ledu).
- (54) Alternativa širitvi je bila postavitve začasnih sedežev za evropsko rokometno prvenstvo in druge večje dogodke. Postavitve in razstavljanje začasnih sedežev bi trajala približno enajst dni, medtem pa bi morale podjetje TS zapreti dvorano za vse športne dejavnosti. Zaradi uporabe začasnih sedežev bi se tako dohodki podjetja TS zmanjšali.
- (55) S povečanjem zmogljivosti dvigal in skladišč se bodo stroški znižali, učinkovitost pa povečala. Večja zmogljivost dvigal pomeni, da se lahko oprema varno in učinkovito prevaža na različna območja objektov. Že zaradi same učinkovitosti bo podjetje TS verjetno znižalo stroške pri vsakdanjih dejavnostih. Alternativa je bila prevažanje opreme po stadionu z ročnim vozičkom. To je veljalo za drago in neučinkovito rešitev, zlasti glede na bližnji prvenstvi.
- (56) Skladišča so bila potrebna za zagotovitev dobre logistike in učinkovite izvedbe velikih dogodkov, vključno z rokometnim prvenstvom. Poleg tega je odbor menil, da obstajajo možnosti za oddajanje skladišč v zakup, na primer med velikimi dogodki, kar bi podjetju TS zagotovilo še en stabilen vir dohodka.
- (57) Nazadnje, v teh okoliščinah je lahko občina postala kvazi edina delničarka podjetja TS. Zaradi povečanja kapitala, ki jo bilo odobreno 5. decembra 2018, se je delež občine povečal na 99,68 % ⁽⁴³⁾. Več kot 99-odstotni delež občini omogoča, da kupi preostale delnice tudi brez soglasja sedanjih manjšinskih delničarjev. V skladu z norveškim zakonom o družbah z omejeno odgovornostjo ⁽⁴⁴⁾ bo občina kot edina delničarka v ugodnem položaju, saj bo lahko enostransko odločala o prihodnjem upravljanju podjetja TS.

⁽⁴²⁾ Razen teniškega kluba, ki ima v lasti dve delnici. Teniški klub nazadnje ni sodeloval pri povečanju kapitala.

⁽⁴³⁾ Norveški organi so pojasnili, da je sedanja sestava delničarjev posledica kapitalske injekcije in posledičnega zmanjšanja lastniških deležev drugih delničarjev ter nakupa delnic drugih velikih delničarjev Danske Bank, Sparebank 1 SMN in Nordea, ki so privolili v prenos svojih delnic na občino za 1 NOK.

⁽⁴⁴⁾ *Lov om aksjeselskaper (aksjeloven)*, LOV-1997-06-13-44.

- (58) To pomeni tudi, da bi se lahko občina odločila spremeniti statute, tako da bi lahko podjetje TS sprejemalo odločitve brez soglasja manjšinskih delničarjev. Zato je občina zaradi kapitalske injekcije v položaju, ko lahko dolgoročno zagotovi dobro donosnost svoje naložbe ali postane edina delničarka komercialno privlačne in sodobne večnamenske infrastrukture ⁽⁴⁵⁾.
- (59) Po nasprotnem hipotetičnem scenariju bi občina ostala večinska delničarka podjetja, katerega edino premoženje bi bilo komercialno manj privlačna in slabša infrastruktura, posledično pa bi bili slabši tudi obeti za prihodnost podjetja ⁽⁴⁶⁾.
- (60) Eden od pritožnikov je trdil, da povečanje kapitala ni v skladu z vsemi pogoji iz poglavja I uredbe o splošnih skupinskih izjemah.

3.6 UKREP 7 – FINANCIRANJE STROŠKOV INFRASTRUKTURE

- (61) Mestni svet je 14. marca 2017 sprejel prostorski načrt za območje, na katerem sta objekt Trondheim Spektrum in okoliški park. Postopek se je začel na pobudo podjetja TS, ki je želelo razširiti objekt v večnamenski objekt, primeren za koncerte in velike športne dogodke, ter objekt z večjo zmogljivostjo za športne klube, sejme in kongrese.
- (62) Norveški organi so pojasnili, da je prostorski načrt podlaga za projekt, kot je razširitev objekta Trondheim Spektrum ⁽⁴⁷⁾. Prostorski načrt – vključno z uporabo postopkovnih vrstnih redov ⁽⁴⁸⁾ (v norveščini: *rekkefølgekrav*) – nosilcu ne nalaga nobenih ekonomskih obveznosti, ampak določa uporabo območja v zvezi s projektom in (javno) infrastrukturo, ki mora biti vzpostavljena pred izvedbo projekta ⁽⁴⁹⁾.
- (63) Norveški organi so pojasnili, da so pogodbe o razvoju nepremičnin, kakršno sta v zadevnem primeru sklenila občina in podjetje TS, orodje, ki nosilcu in občinam pomaga pri zagotavljanju, da so zahteve na podlagi prostorskega načrta in v obliki postopkovnih vrstnih redov (*rekkefølgekrav*), tudi za splošne infrastrukturne ukrepe, izpolnjene.
- (64) Pogodbe o razvoju nepremičnin lahko vključujejo določbe, s katerimi se nosilcu naložijo nekatera od ekonomskih bremen v zvezi s splošnimi infrastrukturnimi ukrepi, vendar to ni nujno. Pomembno je, da so pogodbe o razvoju nepremičnin rezultat pogajanj med občino in nosilcem projekta ⁽⁵⁰⁾.
- (65) Norveški organi so pojasnili, da za splošne infrastrukturne ukrepe ni odgovoren nosilec projekta, ampak občine. Poleg tega se niti od občine niti od nosilca ne zahteva, naj sklene pogodbo o razvoju nepremičnin ⁽⁵¹⁾.
- (66) Če pa se pogodba o razvoju nepremičnin sklene, zadevna zakonodaja določa omejitve glede tega, kateri stroški se lahko naložijo nosilcu projekta. To je utemeljeno z neenakomernim razmerjem moči pri pogajanjih in sklepanju pogodb o razvoju v korist občine.
- (67) Mestni svet je leta 1993 sprejel načelo popolnega prenosa stroškov, v skladu s katerim mora vse stroške infrastrukture, ki nastanejo zaradi projekta, nositi gradbeni projekt. Vendar mora občina pri uporabi tega načela upoštevati tretji odstavek oddelka 17-3 zakona o načrtovanju in gradbeništvu, ki določa, kaj mora pogodba o razvoju nepremičnin vključevati ⁽⁵²⁾.
- (68) Eden od pritožnikov trdi, da je občina podjetje TS razbremenila stroškov infrastrukture, ki bi jih nosilec projekta običajno moral kriti v zvezi s tovrstno gradnjo, zato je podjetju TS zagotovila prednost.

⁽⁴⁵⁾ Dokument št. 1085433, oddelek 3.2.

⁽⁴⁶⁾ Dokument št. 1085422, str. 10 do 15.

⁽⁴⁷⁾ Norveški organi se sklicujejo na oddelek 11 zakona o načrtovanju in gradbeništvu; *lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven)*, LOV-2008-06-27-71.

⁽⁴⁸⁾ „Postopkovni vrstni red“ so zahteve v zvezi z vrstnim redom, v katerem se izvaja delo za zagotovitev vzpostavitve javnih storitev, tehnične infrastrukture in zelenih struktur pred uporabo območij in trenutkom, ko se lahko območja uporabljajo za gradbene namene, vključno z zahtevami v zvezi z vrstnim redom, v katerem se izvajajo razvojna dela. Glej oddelek 11-9 zakona o načrtovanju in gradbeništvu.

⁽⁴⁹⁾ Norveški organi se sklicujejo na oddelek 18 zakona o načrtovanju in gradbeništvu.

⁽⁵⁰⁾ Dokument št. 1085422, str. 16.

⁽⁵¹⁾ Dokument št. 1085422, str. 16.

⁽⁵²⁾ Dokument št. 874440, str. 20. Mestni svet je 14. marca 2017 v zadevi 25/17 sprejel podroben prostorski načrt za del Nidarø.

- (69) Stroški infrastrukture, ki jih (deloma) plača občina, se nanašajo na naslednje elemente:
- sistem oskrbe z vodo/za odpadno vodo v Klostergati:
 - norveški organi so pojasnili, da je bilo treba sistem oskrbe z vodo/za odpadno vodo zamenjati ne glede na nadgradnjo objekta Trondheim Spektrum,
 - delo sovпада z gradbenimi deli v zvezi z objektom Trondheim Spektrum,
 - delež, ki ga plača podjetje TS, znaša 20 milijonov NOK,
 - most od dela Nidarø do cerkve Ilen:
 - norveški organi so pojasnili, da je most del rekreacijskega območja in mreže,
 - sedanji most je zastarel in ga je treba obnoviti,
 - most bo povezoval osrednje dele mesta ter pomembne rekreacijske in parkovne površine, zato bo koristil vsem prebivalcem in obiskovalcem Trondheima,
 - zelena struktura in javni park:
 - norveški organi so pojasnili, da sta zelena struktura in javni park namenjena zagotovitvi, da so za dejavnosti in rekreacijo širše javnosti določene privlačne lokacije,
 - delež, ki ga plača podjetje TS, znaša 26 milijonov NOK.

3.7 UKREP 9 – IMPLICITNO POROŠTVO IZ POSOJILNE POGODBE, SKLENJENE MED BANKO NORDEA IN PODJETJEM TS

- (70) Podjetje TS je 11. decembra 2017 z banko Nordea sklenilo posojilno pogodbo v višini 490 milijonov NOK ⁽⁵³⁾. Banka Nordea bo zagotovila obratna sredstva v obdobju gradnje. Norveški organi so pojasnili, da občina ni pogodbenica posojilne pogodbe niti ni pogodbenih obveznosti, v skladu s katerimi bi morala občina podjetju TS zagotoviti financiranje ali kapital ⁽⁵⁴⁾.
- (71) Vendar je v posojilni pogodbi navedeno naslednje ⁽⁵⁵⁾:
- „Banki Nordea se zdi zelo pomembno dejstvo, da namerava podjetje Trondheim Spektrum AS izvesti strukturne spremembe podjetja ali druge ukrepe za povečanje možnosti, da lahko občina Trondheim banki Nordea po potrebi zagotovi poroštvo za zmanjšanje tveganja prekoračitve stroškov, ne da bi občina pri tem ravnala v nasprotju z zakonom.“
- „Banki Nordea se zdita zelo pomembna tudi na lastništvo občine Trondheim in sklep izvršnega odbora z dne 25. junija 2015 v zadevi 144/14, v katerem je v odstavku 2 navedeno, da je občina Trondheim kot večinska lastnica podjetja Trondheim Spektrum AS pripravljena prevzeti potrebno finančno odgovornost, ki izhaja iz prenove in razvoja objekta Trondheim Spektrum.“
- (72) Ti navedbi se nanašata na klavzulo v posojilni pogodbi, v kateri je v oddelku „Drugi pogoji“ ⁽⁵⁶⁾ navedeno:
- „Tveganje, nastalo zaradi prekoračitev stroškov v obdobju gradnje, ki jih stranka sama ne more plačati: podjetje Trondheim Spektrum AS bo izvedlo strukturne spremembe podjetja ali sprejelo druge ukrepe, na podlagi katerih bo lahko občina Trondheim banki Nordea po potrebi zagotovila poroštvo, ne da bi ravnala v nasprotju z zakonodajo.“

- (73) Pod istim naslovom je v naslednji klavzuli navedeno ⁽⁵⁷⁾:

⁽⁵³⁾ Dokument št. 1054294.

⁽⁵⁴⁾ Dokument št. 1054298, str. 6.

⁽⁵⁵⁾ Dokument št. 1054294, Posojilna pogodba med banko Nordea in podjetjem TS z dne 11. decembra 2017, str. 1, odstavka 5 in 6. Prevod na podlagi neuradnega prevoda v angleščino, ki so ga predložili norveški organi. Norveško: „Nordea har lagt betydelig vekt på at Trondheim Spektrum AS har til hensikt å gjøre selskapsendringer eller andre tiltak som åpner muligheten for at Trondheim kommune, uten å komme i strid med lovverket, om nødvendig kan stille en garanti overfor Nordea som reduserer risikoen ifm kostnadsoverskridelser.“ / „Nordea har for øvrig lagt sterk vekt på eierskapet fra Trondheim kommune og vedtaket i formannskapet datert 25. juni 2014 i sak 144/14, hvor det blant annet fremgår av punkt 2 at Trondheim kommune, som største eier av Trondheim Spektrum AS, er innstilt på å ta det nødvendige økonomiske ansvaret som følger av rehabilitering og utvikling av Trondheim Spektrum.“

⁽⁵⁶⁾ Dokument št. 1054294, Posojilna pogodba med banko Nordea in podjetjem TS z dne 11. decembra 2017, str. 5, alinea 3 – „Drugi pogoji“. Prevod na podlagi neuradnega prevoda v angleščino, ki so ga predložili norveški organi. Norveško: „Risikoen som følge av at det oppstår kostnadsoverskridelser i byggeperioden og kredittkunden selv ikke kan betale disse: Trondheim Spektrum AS vil gjøre selskapsendringer eller andre tiltak som åpner muligheten for at Trondheim kommune, uten å komme i strid med lovverket, om nødvendig kan stille garanti overfor Nordea.“

⁽⁵⁷⁾ Dokument št. 1054294, Posojilna pogodba med banko Nordea in podjetjem TS z dne 11. decembra 2017, str. 5, alinea 4 – „Drugi pogoji“. Prevod na podlagi neuradnega prevoda v angleščino, ki so ga predložili norveški organi. Norveško: „Leieavtalen med Trondheim kommune av 26.10.2017 kan ikke endres/reduseres uten Nordeas forutgående skriftlige samtykke.“

„Pogodbe o zakupu z dne 26. oktobra 2017, sklenjene z občino Trondheim, ni mogoče spremeniti/skrajšati brez predhodnega pisnega soglasja banke Nordea.“

- (74) Nazadnje, v posojilni pogodbi je pod naslovom „Sprememba lastništva – obvezno predčasno vračilo“⁽⁵⁸⁾ navedeno⁽⁵⁹⁾:

„Pogoj za sklenitev in ohranitev pogodbe o posojilu za gradbena dela je, da je občina Trondheim lastnica najmanj 77,93-odstotnega deleža stranke in da se njeno lastništvo ne spremeni.

V primeru sprememb lastniške strukture brez predhodnega pisnega soglasja banke Nordea se posojilo za gradbena dela in vsi neporavnani zneski odplačajo, kot je določeno v klavzuli 11 (predčasna zapadlost posojila za gradbena dela v plačilo).“

- (75) Podjetje TS in banka Nordea sta pred tem sklenila posojilno pogodbo z dne 27. julija 2017. Pogodba je določala, da mora vse presežne stroške gradnje v obdobju gradnje poravnati podjetje TS ali občina. Sopodpisnik posojilne pogodbe je bil mestni izvršni uradnik za finance. Zato je navedena pogodba vsebovala klavzule v zvezi z odgovornostjo občine za morebitne prekoračitve pri projektu in obveznosti glede pogodbe o zakupu, ki takrat ni bila končana⁽⁶⁰⁾.
- (76) Sopodpis posojilne pogodbe je bil pozneje opredeljen kot občinsko poroštvo v skladu s členom 51 zakona o občinah⁽⁶¹⁾. Mestna uprava je sklenila, da mora država odobriti poroštvo, da lahko velja. Iz različnih razlogov odobritve poroštva najbrž ne bi bilo mogoče pridobiti, zato je bilo glavnemu mestnemu izvršnemu uradniku svetovano, naj nemudoma obvesti banko Nordea, da občina ne more biti podpisnica posojilne pogodbe. Ta pogodba je neveljavna. Zato sta podjetje TS in banka Nordea sklenila sedanjo posojilno pogodbo brez uradnega sodelovanja občine.

4. PRIPOMBE ZAJINTERESIRANIH STRANI

- (77) Nadzorni organ je 12. junija 2019 prejel pripombe ene zainteresirane strani, in sicer enega od pritožnikov v zadevi. Pripombe so se nanašale na ceno, ki jo je občina plačala drugemu športnemu prizorišču, in so podpirale predhodno predložene trditve o previsokih cenah v pogodbi o zakupu.

5. PRIPOMBE NORVEŠKIH ORGANOV NA PRIPOMBE ZAJINTERESIRANE STRANI

- (78) Norveški organi so pojasnili, da je prizorišče, na katero se nanašajo pripombe tretje osebe, del šolske zgradbe in v celoti v lasti okrožja, v katerem stoji. Občina je v letih 2018 in 2019 v njem kupila več ur uporabe zmogljivosti kot vmesno rešitev, da bi športnim klubom zagotovila zadostno število terminov za dvoranske zmogljivosti, ker del zmogljivosti v objektu Trondheim Spektrum zaradi gradbenih del, ki so se izvajala, ni bil na voljo. Po navedenem obdobju občina ni imela potrebe po nadaljevanju pogodbe s tem prizoriščem niti finančnih možnosti za to.
- (79) Norveški organi menijo, da začasen dogovor ni primerljiv s pogodbo o zakupu. Okrožje je bilo kot lastnik prizorišča med širitvijo objekta Trondheim Spektrum pripravljeno ponuditi del dvoranske zmogljivosti po ceni, nižji od tržne. Ni bilo mišljeno, da bi bil ta dogovor skladen s tržnimi pravili, niti ni bil skladen z njimi in ga ni mogoče šteti za znak, da pogodba občine o zakupu objekta Trondheim Spektrum ni v skladu s tržnimi pravili.

⁽⁵⁸⁾ V norveščini: „eierskifte – obligatorisk førtidig tilbakebetaling“.

⁽⁵⁹⁾ Dokument št. 1054294, Posojilna pogodba med banko Nordea in podjetjem TS z dne 11. decembra 2017, str. 4. Prevod na podlagi neuradnega prevoda v angleščino, ki so ga predložili norveški organi. Norveško: „Det er et vilkår for inngåelse og opprettholdelse av Byggekkredittavtalen, at Trondheim Kommune eier minst 77,93 % av Kredittkunden, og opprettholder sin eierandel uendret. For det tilfellet at eiersammensetningen endres, uten Nordeas forutgående skriftlige samtykke, skal Byggekkreditten og ethvert utestående tilbakebetales som angitt i klausul 11 (Førtidig forfall av byggekreditten).“

⁽⁶⁰⁾ Dokument št. 1054298, str. 5.

⁽⁶¹⁾ *Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)*, LOV-1992-09-25-107. V oddelek 51 je navedeno: „1. Vedtak om å stille kausjon eller annen økonomisk garanti for virksomhet som drives av andre enn kommunen eller fylkeskommunen selv, skal godkjennes av departementet. 2. Det kan ikke stilles kausjon eller annen økonomisk garanti knyttet til næringsvirksomhet som drives av andre enn kommunen eller fylkeskommunen selv.“ Neuradni prevod: „1. Odločitev o zagotovitvi jamstva ali drugega ekonomskega poroštva za dejavnost, ki je ne izvaja sama občina ali okrožje, mora potrditi ministrstvo. 2. Jamstva ali drugega ekonomskega poroštva, povezanega z gospodarsko dejavnostjo, ki je ne izvaja občina ali okraj, ni mogoče zagotoviti.“

II. OCENA

6. OBSTOJ DRŽAVNE POMOČI

6.1 UVOD

(80) V členu 61(1) Sporazuma EGP je navedeno:

„Razen če ta sporazum ne določa drugače, je vsaka pomoč, ki jo dodelijo države članice ES, države Efte ali je dodeljena v kakršni koli obliki iz državnih sredstev, ki izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco z dajanjem prednosti posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga, nezdružljiva z delovanjem tega sporazuma, kolikor škodi trgovini med pogodbenicami.“

(81) Da bi se ukrep štel za pomoč v smislu te določbe, morajo biti torej izpolnjeni naslednji kumulativni pogoji: (i) ukrep dodeli država ali je dodeljen iz državnih sredstev; (ii) zagotavlja mora prednost podjetju; (iii) daje prednost posameznim podjetjem (selektivnost) in (iv) bi lahko izkrivljal konkurenco in vplival na trgovino.

6.2 POJEM PODJETJA

(82) Da bi ukrep pomenil državno pomoč v smislu člena 61 Sporazuma EGP, mora zagotavlja prednost podjetju. Podjetja so subjekti, ki opravljajo gospodarsko dejavnost, ne glede na svoj pravni status in način financiranja ⁽⁶²⁾. Zato javni ali zasebni status subjekta ali dejstvo, da je subjekt deloma ali v celoti v javni lasti, ne vpliva na to, ali je navedeni subjekt „podjetje“ v smislu zakonodaje o državni pomoči ⁽⁶³⁾.

(83) Gospodarske dejavnosti so dejavnosti, ki zajemajo ponujanje blaga ali storitev na trgu ⁽⁶⁴⁾. Nasprotno pa subjekti, ki niso poslovno dejavni, torej ne ponujajo blaga in storitev na danem trgu, niso podjetja. Na splošno gradnja in upravljanje infrastrukture pomenita gospodarsko dejavnost samo po sebi (zato se zanj uporabljajo pravila o državni pomoči), če se navedena infrastruktura uporablja ali se bo uporabljala za zagotavljanje blaga ali storitev na trgu ⁽⁶⁵⁾. Državna pomoč se lahko dodeli na več ravneh: za gradnjo, upravljanje in uporabo infrastrukture ⁽⁶⁶⁾.

(84) Trondheim Spektrum je večnamenski objekt, v katerem se med drugim prirejajo koncerti, veliki športni dogodki, sejmi in kongresi. Poleg tega naj bi leta 2020 v njem potekalo evropsko rokometno prvenstvo za moške in ženske. Podjetje TS torej opravlja gospodarske dejavnosti.

(85) Poleg tega podjetje TS oddaja zmogljivosti v najem občini, ta pa jih nato zagotavlja športnim klubom. Dejstvo, da občina občinskim športnim klubom brezplačno ponuja zmogljivosti, ki jih najema od podjetja TS, ne vpliva na naravo transakcije med podjetjem TS in občino, ki je gospodarska dejavnost. Podjetje TS je torej podjetje v smislu člena 61 Sporazuma EGP.

6.3 PRISOTNOST DRŽAVNIH SREDSTEV

(86) Ukrep pomeni državno pomoč, če ga dodeli država oziroma je dodeljen iz državnih sredstev.

(87) Prenos državnih sredstev je lahko v različnih oblikah, kot so neposredna nepovratna sredstva, posojila, poročstva, neposredne naložbe v kapital podjetij in prejemki v naravi. Državna sredstva vključujejo vsa sredstva javnega sektorja, vključno s sredstvi občin ⁽⁶⁷⁾.

⁽⁶²⁾ Sodba v zadevi C-41/90, Höfner in Elser proti Macrotron, EU:C:1991:161, točke 21 do 23.

⁽⁶³⁾ Sodba v zadevi C-74/16, Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania, EU:C:2017:496, točka 42.

⁽⁶⁴⁾ Sodba v zadevi C-222/04, Cassa di Risparmio di Firenze in drugi, EU:C:2006:8, točka 108.

⁽⁶⁵⁾ Sodba v zadevi C-288/11 P, Mitteldeutsche Flughafen in Flughafen Leipzig-Halle proti Komisiji, EU:C:2012:821, točke 40 do 43.

⁽⁶⁶⁾ Odločba Nadzornega organa št. 496/13/COL z dne 11. decembra 2013 o financiranju koncertne dvorane in konferenčnega centra Harpa, odstavek 50.

⁽⁶⁷⁾ Sodba v zadevi C-248/84, Nemčija proti Komisiji, EU:C:1987:437, in Obvestilo Komisije o pojmu državne pomoči, točka 48.

6.3.1 *Ukrepa 4 in 5 – pogodbe o zakupu, sklenjene med letoma 2007 in 2017, ter pogodba o zakupu za leto 2019*

- (88) Če pogodbe o zakupu, sklenjene med občino in podjetjem TS (ukrepa 4 in 5), vsebujejo elemente državne pomoči, bi tak ukrep pomoči dodelila država in bi bil dodeljen iz državnih sredstev v smislu člena 61(1) Sporazuma EGP, saj bi sredstva neposredno zagotovila občina.

6.3.2 *Ukrep 6 – povečanje kapitala*

- (89) Povečanje kapitala (ukrep 6) za podjetje TS plača neposredno občina, zato pomeni državna sredstva v smislu člena 61(1) Sporazuma EGP.

6.3.3 *Ukrep 7 – financiranje stroškov infrastrukture*

- (90) Če bi stroške infrastrukture, ki jih običajno krije nosilec projekta, financirala občina, bi jih neposredno plačala občina, zato bi to pomenilo državna sredstva v smislu člena 61(1) Sporazuma EGP.

6.3.4 *Ukrep 9 – implicitno poroštvo iz posojilne pogodbe, sklenjene med banko Nordea in podjetjem TS*

- (91) Podjetje TS je 11. decembra 2017 z banko Nordea sklenilo posojilno pogodbo v višini 490 milijonov NOK (približno 50,67 milijona EUR) ⁽⁶⁸⁾. Banka Nordea bo zagotovila obratna sredstva v obdobju gradnje ⁽⁶⁹⁾.
- (92) Kot je opisano v oddelku 3.7, posojilna pogodba vsebuje klavzule, v katerih je navedeno, da namerava podjetje TS sprejeti ukrepe, s katerimi bo občini omogočilo, da po potrebi izda poroštvo za banko Nordea v zvezi s tveganjem, ki nastane v primeru morebitnih prekoračitev stroškov v obdobju gradnje, ne da bi občina pri tem ravnala v nasprotju z zakonodajo ⁽⁷⁰⁾.
- (93) Posojilna pogodba vsebuje tudi klavzulo, v kateri je navedeno, da pogodbe o zakupu med podjetjem TS in občino ni mogoče spremeniti brez predhodnega pisnega soglasja banke Nordea ⁽⁷¹⁾. Poleg tega mora v skladu s posojilno pogodbo občina imeti v lasti vsaj 77,93-odstotni delež podjetja TS ⁽⁷²⁾.
- (94) Norveški organi so trdili, da oddelek posojilne pogodbe, v katerem je navedeno, da pogodbe o zakupu z občino ni mogoče spremeniti brez predhodnega pisnega soglasja banke Nordea, za občino ni zavezujoč. Če bi bila pogodba o zakupu spremenjena, bi morale podjetje TS pridobiti soglasje svojega upnika, tj. banke Nordea.
- (95) V zvezi z zahtevo, da mora občina imeti v lasti najmanj 77,93-odstotni delež podjetja TS, kot pogojem za odobritev in ohranjanje posojila za gradbena dela norveški organi opozarjajo, da odbor podjetja TS, ki je sklenil posojilno pogodbo, nima pooblastil za to, da bi obvezal svoje delničarje in s tem občino, tudi v zvezi z morebitno prihodnjo prodajo delnic. Posojilna pogodba kaže, da se banka Nordea dobro zaveda, da pogodba ne more biti zavezujoča za občino, saj je v drugem oddelku določeno, da sprememba lastniške strukture brez soglasja pomeni, da je podjetje TS kršilo pogodbo ⁽⁷³⁾.
- (96) Norveški organi so predložili nadaljnje informacije v zvezi s posojilno pogodbo ter poudarili, da občina ni pogodbenica posojilne pogodbe in da odbor podjetja TS nikakor ne more obvezati svojega večinskega lastnika, tj. občine. Klavzule v zvezi z obveznostjo podjetja TS, da izvede morebitne strukturne spremembe podjetja in sprejme ukrepe, da se občini omogoči, da po potrebi izda poroštvo, ne pomenijo trdne in stvarne pravne obveznosti, ki bi bila za občino lahko zavezujoča.
- (97) Norveški organi se sklicujejo na dopis, ki ga je občina poslala okrožnemu guvernerju (v norveščini: *Fylkesmannen*). Dopis je bil poslan po dogodkih, zaradi katerih je bila prejšnja posojilna pogodba razglašena za nično in neveljavno po pravni oceni, v kateri je bilo navedeno, da občina ne more biti pogodbenica posojilne pogodbe niti ne more izdati porošstva.

⁽⁶⁸⁾ Dokument št. 1054294.

⁽⁶⁹⁾ Dokument št. 1054298, str. 6.

⁽⁷⁰⁾ Dokument št. 1054294, Posojilna pogodba med banko Nordea in podjetjem TS z dne 11. decembra 2017, str. 5, alinea 3 – „Drugi pogoj“.

⁽⁷¹⁾ Dokument št. 1054294, Posojilna pogodba med banko Nordea in podjetjem TS z dne 11. decembra 2017, str. 5, alinea 4 – „Drugi pogoj“.

⁽⁷²⁾ Dokument št. 1054294, Posojilna pogodba med banko Nordea in podjetjem TS z dne 11. decembra 2017, str. 4, „Sprememba lastništva – obvezno predčasno vračilo“ – prvi odstavek.

⁽⁷³⁾ Dokument št. 1054298, str. 7.

- (98) V tem dopisu je občina okrožnega guvernerja obvestila, da si „podjetje TS in banka Nordea prizadevata za druge finančne rešitve brez sodelovanja občine“ ⁽⁷⁴⁾.
- (99) Norveški organi so navedli še, da podjetju TS ne bi bilo treba zaprositi za povečanje kapitala, če bi bila občina pravno zavezana posredovati ⁽⁷⁵⁾, občina pa ne bi imela možnosti, da se odloči za navedeni ukrep ali proti njemu.
- (100) Zato norveški organi trdijo, da posojilna pogodba ne vključuje pogodbene obveznosti za občino, ki bi pomenila trdno in stvarno zavezanost zagotovitvi državnih sredstev.
- (101) Prenos državnih sredstev je lahko v različnih oblikah, kot so neposredna nepovratna sredstva, posojila, poročstva, neposredne naložbe v kapital podjetij in prejemki v naravi. Za prenos državnih sredstev se šteje tudi trdna in stvarna zavezanost, da bodo državna sredstva na voljo pozneje ⁽⁷⁶⁾. Če se ustvari konkretno tveganje, da bo v prihodnosti državi naloženo dodatno breme v obliki poročstva ali pogodbene ponudbe, to za namene člena 61(1) Sporazuma EGP zadostuje ⁽⁷⁷⁾. Ker so državni ukrepi v različnih oblikah in jih je treba analizirati v smislu njihovih učinkov, ni mogoče izključiti, da lahko prednosti, zagotovljene v obliki državnega poročstva, pomenijo dodatno breme za državo ⁽⁷⁸⁾.
- (102) Nadzorni organ je ocenil naravo opisanih določb posojilne pogodbe ob upoštevanju informacij, ki so jih predložili norveški organi.
- (103) Norveški organi so dokazali, da občina uradno ni podpisnica sedanje pogodbe ⁽⁷⁹⁾. Določbe posojilne pogodbe se nanašajo na sklep izvršnega odbora občine z dne 25. julija 2015, v katerem je navedeno, da je občina pripravljena prevzeti potrebno finančno odgovornost, ki izhaja iz prenove in razvoja objekta Trondheim Spektrum. Vendar so norveški organi predložili dokumentacijo, ki dokazuje, da je občinski uradnik leta 2016 dejal, da občina ne bo financirala gradnje, ampak zgolj najela zmogljivosti ⁽⁸⁰⁾.
- (104) Čeprav je mestni izvršni uradnik za finance soppodpisal prvo posojilo, je bil podpis zaradi norveškega zakona, v skladu s katerim mora tovrstno poročstvo odobriti država, razglašen za neveljaven, stranke pa so bile o tem ustrezno obveščene.
- (105) Tudi pri sedanjem posojilu določbe posojilne pogodbe, ki se nanašajo na občino, v skladu z zahtevami norveške zakonodaje pri nacionalnih sodiščih ne bi bile izvršljive.
- (106) Glede na zgoraj navedeno je treba vsako navedbo v posojilni pogodbi, ki se nanaša na to, kaj se zdi banki Nordea pomembno pri njeni presoji, ali odobriti posojilo podjetju TS, obravnavati kot enostranski premislek banke Nordea.
- (107) Določb posojilne pogodbe, da pogodbe o zakupu ni mogoče spremeniti brez soglasja banke Nordea, ter določbe, da je pogoj za posojilo vsaj 77,93-odstotni lastniški delež občine v podjetju TS, brez dokazov o uradni vključenosti občine ni mogoče obravnavati kot trdno in stvarno zagotovitev državnih sredstev. Podjetje TS je družba z omejeno odgovornostjo ⁽⁸¹⁾, ki na podlagi norveške zakonodaje v primerjavi z drugimi podjetji nima dodatnih pravic, ker je v lasti občine.
- (108) Brez drugih informacij, ki dokazujejo trdno in stvarno zavezanost v imenu občine, ni mogoče dokazati, da te določbe posojilne pogodbe pomenijo zagotovitev državnih sredstev.
- (109) Ker Nadzorni organi v odločbi o začetku postopka ni izrazil dvomov o drugih določbah posojilne pogodbe in ker je banka Nordea zasebni udeleženec na trgu, Nadzorni organ ugotavlja, da posojilna pogodba, sklenjena med podjetjem TS in banko Nordea, ne pomeni državne pomoči. Zato ta ukrep v nadaljnjem besedilu ne bo dodatno ocenjen.

⁽⁷⁴⁾ Dokument št. 1085428.

⁽⁷⁵⁾ V tej odločbi opredeljen kot ukrep 6, glej oddelek 3.5.

⁽⁷⁶⁾ Obvestilo Komisije o pojmu državne pomoči, odstavek 51.

⁽⁷⁷⁾ Glej sodbo v zadevi C-200/97, Ecotrade, EU:C:1998:579, točka 41, ter sodbo v združenih zadevah C-399/10 P in C-401/10 P, Bouygues in Bouygues Télécom proti Komisiji in drugim, EU:C:2013:175, točke 137 do 139.

⁽⁷⁸⁾ Glej v zvezi s tem sodbo v zadevi C-200/97, Ecotrade, točka 43, ter sodbo v združenih zadevah C-399/10 P in C-401/10 P, Bouygues in Bouygues Télécom proti Komisiji in drugim, točka 107.

⁽⁷⁹⁾ Dokument št. 1085428.

⁽⁸⁰⁾ Dokument št. 87440, str. 21.

⁽⁸¹⁾ *Lov om aksjeselskaper (aksjeloven)*, LOV-1997-06-13-44.

6.4 PREDNOST

- (110) Ukrep mora podjetju TS zagotoviti prednost z oprostitvijo dajatev, ki običajno bremenijo proračun podjetja.

6.4.1 Ukrepa 4 in 5 – pogodbe o zakupu, sklenjene med letoma 2007 in 2017, ter pogodba o zakupu za leto 2019**6.4.1.1 Uvod**

- (111) Norveški organi so med postopkom vse do sprejetja odločbe o začetku postopka trdili, da so pogodbe o zakupu del obstoječe sheme pomoči. Nadzorni organ je v odločbi o začetku postopka sprejel predhodno stališče, da pogodbe o zakupu, sklenjene med letoma 1999 in 2017, ne pomenijo sheme pomoči. Norveški organi v pripombah v zvezi z odločbo o začetku postopka niso nasprotovali predhodnemu stališču, ki ga je v zvezi s tem izrazil Nadzorni organ. Nadzorni organ glede na zgoraj navedeno in ob sklicevanju na svojo oceno iz oddelka 5.1 odločbe o začetku postopka ugotavlja, da pogodbe o zakupu, sklenjene med letoma 1999 in 2017, ne pomenijo sheme pomoči.
- (112) Norveški organi so trdili, da so pogodbe o zakupu, sklenjene med letoma 2007 in 2017, ter pogodba o zakupu za leto 2019 usklajene s tržnimi pravili, zato ne pomenijo prednosti v smislu člena 61(1) Sporazuma EGP.
- (113) Pravni red EGP je nevtralen glede lastninskopravne ureditve in nikakor ne posega v pravico držav EGP, da delujejo kot udeleženci v tržnem gospodarstvu. Če pa javni organi neposredno ali posredno izvajajo gospodarske transakcije v kakršni koli obliki, za njih veljajo pravila EGP o državni pomoči. Gospodarske transakcije, ki jih izvajajo osebe javnega prava (vključno z javnimi podjetji), ne dajejo prednosti svoji sopogodbenci in zato ne pomenijo pomoči, če so izvedene v skladu z običajnimi tržnimi pogoji ⁽⁸²⁾.
- (114) Norveški organi so navedli, da glede na različne velikosti, opremo, zasnovu in lokacijo drugih prizorišč na Norveškem ni mogoče identificirati prizorišča, ki je popolnoma enakovredno prizorišču Trondheim Spektrum ⁽⁸³⁾. Vendar so predložili informacije o drugih prizoriščih, ki se najemajo za podobne namene, kot občina najema zmogljivosti pri podjetju TS, in drugih prizoriščih na Norveškem, da bi podprli svojo trditev, da so bile pogodbe o zakupu v skladu s tržnimi pravili.

6.4.1.2 Referenčne vrednosti, ki so jih predložili norveški organi

- (115) Občina je zagotovila informacije o primerjavi cen, ki jih podjetje TS ponuja tretjim osebam, s cenami za druga prizorišča in informacije o cenah za zakup dvoranske zmogljivosti za športne in prostočasne namene na drugih prizoriščih.
- (116) Norveški organi so pojasnili, da objekt Trondheim Spektrum vključuje dve dvorani, večji od 2 000 m² (dvorani D in F), ki sta zlasti primerni za večje sejme, koncerte, konference in podobne dogodke. Podjetje TS zaračunava približno 70 000–85 000 NOK na dan za večjo dvorano D (približno 7 230–8 780 EUR) in 59 000–70 000 NOK za nekoliko manjšo dvorano F (približno 6 100–7 230 EUR), odvisno od vrste dogodka.
- (117) Norveški organi so to primerjali z zakupom takih zmogljivosti na drugih prizoriščih v Trondheimu. Na primer dnevna cena prostozidarske lože v Trondheimu znaša samo 15 000–18 000 NOK (približno 1 550–1 860 EUR). Prizorišče je sicer nekoliko manjše in lahko sprejme največ 600 ljudi, medtem ko jih dvorana F v objektu Trondheim Spektrum več kot 1 000.
- (118) Po navedbah norveških organov so cene prizorišč v primerljivo velikih norveških mestih podobne. V Stavangerju najemnina prostora, podobnega dvorani F, za štiri dni znaša nekoliko več kot 200 000 NOK, medtem ko najem prizorišča Grieghallen v Bergnu za štiri dni stane približno 300 000 NOK (približno 20 100–31 000 EUR). Cene podjetja TS so malo nižje od cen v Bergnu ⁽⁸⁴⁾.

⁽⁸²⁾ Obvestilo Komisije o pojmu državne pomoči, odstavka 73 in 74.

⁽⁸³⁾ Dokument št. 859501, str. 17.

⁽⁸⁴⁾ Dokument št. 859501, str. 17. Norveški organi so navedli tudi intervju z vodstvom podjetja Trondheim Messeselskap AS, ki organizira sejme po vsej Norveški, na katerem je bila občina obveščena, da objekt Trondheim Spektrum ne velja za cenovno posebno ugodno lokacijo. Na ta intervju so se sklicevali v zvezi z dodatnimi podrobnostmi glede cenovne primerjave.

- (119) Norveški organi so navedli tudi prizorišče Sotra Arena v občini Fjell, ki je od mesta Bergen oddaljeno 25 minut vožnje in katerega pokrita površina znaša 12 000 m². Leta 2016 so tam potekali sejmi, pri čemer je cena za prizorišče, veliko približno 5 000–7 000 m², za tri dni znašala približno 100 000–125 000 NOK (približno 10 300–12 900 EUR).
- (120) Glede na to primerjavo norveški organi trdijo, da so cene, ki jih podjetje TS zaračunava tretjim osebam za najem dvoranske zmogljivosti, očitno v skladu s tržnimi cenami.
- (121) Občina kupuje zmogljivosti od podjetja TS, športnih klubov z lastnimi objekti, drugih državnih organov (v zgradbah, kot so srednje šole), v zelo omejenem obsegu pa tudi od zasebnih objektov.
- (122) Občina na uro plačuje 350–2 046 NOK (približno 36–211 EUR). Cena za eno uro, ki se plača podjetju TS, znaša 1 174 NOK (približno 121 EUR). V skladu z novo pogodbo o zakupu je cena za eno uro 1 700 NOK. Norveški organi trdijo, da je mogoče cenovne razlike pojasniti z različnimi dejavniki. Poleg tega je več teh prizorišč (deloma) financirala država, zato morajo v skladu s pogodbenimi obveznostmi zagotavljati (del) njihovih zmogljivosti po fiksnih cenah.
- (123) Druga dejavnika, s katerima je mogoče pojasniti razmeroma velike cenovne razlike, sta dejstva, da se cene po posameznih delih dneva razlikujejo ter da vsa prizorišča niso tako sodobna, dobro opremljena in na tako osrednji lokaciji kot Trondheim Spektrum. Norveški organi so pojasnili, da se zaradi vseh navedenih elementov del zmogljivosti, ki jih občina najema od drugih prizorišč, dobi po razmeroma nižji ceni ⁽⁸⁵⁾.
- (124) Norveški organi so navedli primere cen, ki jih zaračunava športni center Vestlandshallen v Bergnu. Po njihovih navedbah je cena tega prizorišča (za uporabnike, ki niso športni klubi) približno enaka, kot jo občina plačuje podjetju TS. To temelji na izračunu, pri katerem „ena ura uporabe dvorane“ pri podjetju TS pomeni 60 minut uporabe površine v velikosti 800 m². V centru Vestlandshallen je „četrtna dvorane“ velika približno 440 m², cena za 90 minut njene uporabe pa znaša 940 NOK (približno 97 EUR). Na podlagi tega je mogoče izračunati teoretično ceno v višini približno 626 NOK za 60 minut oziroma 1 252 NOK za nekoliko večjo površino od enakovredne v objektu Trondheim Spektrum (približno 65 EUR oziroma 129 EUR).
- (125) Norveški organi trdijo še, da mesto Bergen neprednostnim uporabnikom zaračunava 1 150 NOK (približno 119 EUR) za eno uro uporabe prizorišča Haukelandshallen, ki je primerljivo s prizoriščem Trondheim Spektrum. Mesto Tromsø zaračunava do 1 940 NOK (približno 200 EUR) za eno uro uporabe podobne površine v objektu Tromsøhallen.
- (126) V zvezi s pogodbo o zakupu za leto 2019 so norveški organi pojasnili, da se z novo pogodbo o zakupu urna najemnina povečuje za približno 50 %, tj. s približno 1 200 NOK na 1 700 NOK (s približno 124 EUR na približno 176 EUR) ⁽⁸⁶⁾. Norveški organi se zavedajo, da je to blizu zgornje meje cen na uro, ki so jih predložili (v vzorcu športnih objektov cene za eno uro uporabe segajo med približno 350 NOK in 2 046 NOK (približno 36–211 EUR) ⁽⁸⁷⁾.
- (127) Po navedbah norveških organov bo objekt Trondheim Spektrum po nadgradnji sodoben objekt na osrednji lokaciji v enem največjih in najhitreje rastočih mest na Norveškem. Po njihovem mnenju bi morala biti cena na uro veliko višja od razponov cen na trgu, da bi lahko Nadzorni organ sklenil, da pogodba o zakupu pomeni prednost ⁽⁸⁸⁾.
- (128) Norveški organi so navedli še, da je bila v preteklosti cena na uro za komercialne uporabnike objekta Trondheim Spektrum višja (1 000–1 800 NOK; približno 103–186 EUR) od cene po pogodbi o zakupu, sklenjeni z občino (1 200 NOK; približno 124 EUR). To bo predvidoma veljalo tudi v prihodnje, saj bo cena na uro po novi pogodbi o zakupu znašala približno 1 700 NOK (približno 176 EUR), za komercialne uporabnike pa bo ustrezno višja.
- (129) Po mnenju norveških organov bi ugotovitev, da je občina plačevala ceno, višjo od tržnih ravni, nujno pomenila, da so višjo ceno plačevali tudi komercialni uporabniki objekta. Norveški organi menijo, da ni razloga za domnevo, da bi komercialni uporabniki za najem dvoranskih prostorov v objektu Trondheim Spektrum plačevali ceno, višjo od tržne ravni ⁽⁸⁹⁾.

⁽⁸⁵⁾ Dokument št. 859501, str. 18.

⁽⁸⁶⁾ Podatki iz leta 2017.

⁽⁸⁷⁾ Glej oddelek 5.4.2 te odločbe.

⁽⁸⁸⁾ Dokument št. 1040641, str. 9.

⁽⁸⁹⁾ Dokument št. 1040641, str. 10, in št. 1054298, str. 5.

- (130) Po mnenju norveških organov bi lahko Nadzorni organ sklenil, da pogodbe o zakupu ne vključujejo pomoči. Da bi mu pomagali oblikovati ta sklep, so v bistvu do zdaj zagotovili naslednje:
- zunanje referenčne vrednosti, tj. cene na uro za najem ali zakup dvorane v primerljivih večnamenskih infrastrukturah,
 - „notranje referenčne vrednosti“, tj. dokumentacijo, ki kaže, da podjetje TS z drugimi dejavnostmi ustvarja približno enako raven dohodka, pri čemer porabi manj zmogljivosti,
 - dokumentacijo, ki kaže, da podjetje TS svojih zmogljivosti tretjim osebam ne prodaja po umetno nizkih cenah, torej „poslovne“ dejavnosti podjetja niso navzkrižno subvencionirane ⁽⁹⁰⁾.

6.4.1.3 Ocena pogodb o zakupu, ki jo je opravil Nadzorni organ

- (131) Za določitev, ali je transakcija v skladu s tržnimi pogoji, se transakcija lahko presoja glede na pogoje, pod katerimi so bile izvedene primerljive transakcije, ki jih opravljajo primerljivi zasebni subjekti v primerljivih okoliščinah ⁽⁹¹⁾.
- (132) Primerjalna analiza morda ni primeren način za določitev tržnih cen, če razpoložljive referenčne vrednosti niso bile opredeljene ob upoštevanju tržnih okoliščin ali če so obstoječe cene znatno izkrivljene zaradi javnega posredovanja ⁽⁹²⁾.
- (133) Kot so navedli norveški organi, so pri primerjavi teh prizorišč pomembne razlike, na primer glede časa najema ⁽⁹³⁾, števila najetih ur, kakovosti objektov in njihove lokacije v mestih (ali zunaj njih).
- (134) Nadzorni organ meni, da referenčne vrednosti, ki so jih predložili norveški organi, niso dovolj primerljive ali ustrezne za določitev tržne cene, s katero bi bilo mogoče neposredno primerjati najemnino, plačano v skladu s pogodbo o zakupu; glej uvodne izjave 142 do 152 v nadaljevanju.
- (135) Da bi lahko Nadzorni organ sklenil, da pogodbe o zakupu vključujejo elemente pomoči in s tem podjetju TS dajejo prednost v smislu člena 61(1) Sporazuma EGP, mora ugotoviti, da cena, plačana na podlagi pogodb o zakupu, dovolj odstopa od tržne cene, da je taka ugotovitev utemeljena ⁽⁹⁴⁾.
- (136) Kot je opisano zgoraj, v zadevnem primeru s tradicionalnimi metodami primerjalne analize ni mogoče določiti točne tržne cene, saj ni mogoče opredeliti primerljivih in ustreznih referenčnih vrednosti.
- (137) Poleg tega se zdi, da določitev cene na podlagi stroškov zagotavljanja storitev na podlagi pogodbe o zakupu v tem primeru ni ustrezna, saj je težko smiselno določiti ustrezní delež investicijskih stroškov, ki bi ga bilo treba dodeliti pogodbi o zakupu, ali ugotoviti, kakšni bi bili stroški brez drugih dejavnosti, ki jih izvaja podjetje TS.
- (138) Kot so pojasnili norveški organi, je bil razlog za prenavo in širitev objekta Trondheim Spektrum deloma dejstvo, da občina ni imela ustreznih zmogljivosti za večje športne in kulturne dogodke. V zvezi s tem so norveški organi navedli, da bo Trondheim leta 2020 gostil evropsko rokometno prvenstvo za moške in ženske. Eden od ciljev nadgradnje je bil torej zagotoviti, da prenovljeni objekt izpolnjuje zahteve Evropske rokometne zveze in sprejme veliko gledalcev.

⁽⁹⁰⁾ Dokument št. 1085422, str. 5.

⁽⁹¹⁾ Obvestilo Komisije o pojmu državne pomoči, odstavek 98.

⁽⁹²⁾ Obvestilo Komisije o pojmu državne pomoči, odstavek 99.

⁽⁹³⁾ Kot so pojasnili norveški organi, nimajo vsi deli dneva enake cene.

⁽⁹⁴⁾ Glej na primer Odločbo Nadzornega organa št. 305/09/COL z dne 8. julija 2009 o sporazumu o prodaji električne energije med občino Notodden in podjetjem Becromal Norway AS, str. 11.

- (139) Po mnenju Nadzornega organa se lahko domneva, da zasebni subjekt, ki najema zmogljivosti, da bi jih dal na voljo mladinskim športnim klubom, ne bi sprejel cene, ki bi krila precejšnje stroške, povezane s prenovo in širitvami, ki so nesorazmerne z njegovimi potrebami na podlagi pogodbe o zakupu. Če bi bil tak pristop sprejemljiv, bi lahko nastal mehanizem, po katerem bi lahko občina za najem dvoranskih zmogljivosti in njihovo zagotavljanje mladinskim športnim klubom plačala ceno, ki ustreza finančni potrebi za izvedbo nadgradnje zmogljivosti na splošno, ne da bi tak prispevek priglasila kot državno pomoč ⁽⁹⁵⁾.
- (140) Odgovornost za gradnjo prizorišč za športne in druge javne dogodke ter podporo z različnimi vrstami dejavnosti, ki koristijo širši javnosti, je mogoče pripisati državi. V takih okoliščinah država ne bi ravnala kot udeleženec na trgu. Ravnala bi kot javni organ. Zato lahko država v nekaterih okoliščinah financira take dejavnosti z dodelitvijo državne pomoči. Vendar bi moral tak ukrep izpolnjevati vsa ustrezna merila iz uredbe o splošnih skupinskih izjemah ⁽⁹⁶⁾, da bi se zanj uporabljala skupinska izjema, ali pa bi ga bilo treba priglasiti in odobriti kot združljivega na podlagi člena 61(3)(c) Sporazuma EGP.
- (141) Glede na zgoraj navedeno se mora Nadzorni organ pri presoji, ali pogodbe o zakupu vključujejo elemente pomoči, zanašati na druge metode. Nadzorni organ meni, da se referenčne vrednosti, ki so jih predložili norveški organi, sicer ne morejo neposredno uporabljati, vendar lahko pomagajo določiti razpon ugotovljenih cen na trgu, da bi se presodilo, ali cena, plačana v skladu s pogodbami o zakupu, močno odstopa od tržnih pogojev, za katere se zdi, da veljajo za podobno storitev.
- (142) Norveški organi so Nadzornemu organu zagotovili pregled cen, ki jih je občina plačevala drugim prizoriščem za najem dvoranskih zmogljivosti za enake namene kot pri najemu dvoranskih zmogljivosti od podjetja TS ⁽⁹⁷⁾. Nadzorni organ meni, da bi bile te cene najbolj primerljive s pogodbami o zakupu, ki se ocenjujejo v tej odločbi.
- (143) Nadzorni organ meni, da so ta prizorišča primernejša za primerjavo z dvoranskimi zmogljivostmi, ki jih ima občina v zakupu, kot primeri cen, ki jih zaračunavajo prizorišča v drugih mestih ⁽⁹⁸⁾. Zdi se, da se predložene cene na uro za druga prizorišča nanašajo na primere, ko se prizorišče odda v najem za omejeno obdobje in različne dogodke. Ta prizorišča imajo tudi drugačne zmogljivosti.
- (144) Referenčne vrednosti, ki so jih norveški organi predložili v zvezi z dvoranskimi zmogljivostmi, ki jih najema občina, se nanašajo tudi na dogovore, v skladu s katerimi se zakupi večje število ur za isto vrsto storitev, čeprav nobeno ni blizu števila ur, najetih na podlagi pogodbe o zakupu med občino in podjetjem TS. Ta prizorišča so prav tako v Trondheimu ⁽⁹⁹⁾.
- (145) Norveški organi so sporočili, da cena sega od 350 NOK do 2 046 NOK na uro. Navedli so, da so cene na uro, ki jih občina plačuje na podlagi velikega števila teh posameznih pogodb, zagotovo nižje od tržne cene, zato niso popolnoma primerljive, saj je več teh prizorišč deloma financirala država, zato morajo v skladu s pogodbenimi obveznostmi del zmogljivosti zagotavljati po fiksnih cenah, poleg tega pa se lahko pogodbe nanašajo na dele dneva/tedna, ki imajo različne cene ⁽¹⁰⁰⁾.

⁽⁹⁵⁾ Norveški organi so predložili poročilo svetovalnega podjetja Norion Consulting (dokument št. 1085426), ki je ugotavljalo, kakšna bi bila cena najema na uro, če bi podjetje TS zahtevalo razumno donosnost svoje naložbe. Vendar v oceni ni upoštevana razlika med posameznimi vrstami storitev. Podana je le splošna ocena, ki temelji na ponovitvi stroškovne strukture drugih prizorišč. S takim pristopom se ne zagotovijo informacije, potrebne za ugotovitev, ali so v ceni najema na uro, ki jo občina plačuje podjetju TS, izraženi stroški opravljanja storitev, zajetih s pogodbo o zakupu.

⁽⁹⁶⁾ Glej člen 55 uredbe o splošnih skupinskih izjemah o pomoči za športno in večnamensko rekreacijsko infrastrukturo.

⁽⁹⁷⁾ Dokument št. 859501, oddelek 3.8.2.

⁽⁹⁸⁾ Norveški organi so pri primerjavi cene, ki jo podjetje TS zaračunava tretjim osebam, upoštevali na primer Vestlandshallen in Haukelandshallen v Bergnu, Tromsøhallen v mestu Tromsø ter druga prizorišča. Glej tudi oddelek 1.2.1.2.

⁽⁹⁹⁾ Število ur, najetih pri teh prizoriščih, sega od 6 do 1 344 (zagotovljene so bile informacije za ure, najete leta 2015).

⁽¹⁰⁰⁾ Dokument št. 1085422, str. 28 in 29.

- (146) Od enajstih pogodb o najemu, za katere je navedena cena, je samo v dveh primerih, tj. pri prizoriščih Heimdal in Utleira, cena podobna ceni, ki jo občina plačuje podjetju TS ⁽¹⁰¹⁾. Norveški organi so priznali, da so cene za ti dve prizorišči višje od cen, ki se plačujejo za druga prizorišča, za katera so bile predložene informacije. Pojasnili so, da cene morda ne odražajo tržne cene, saj je občina pri določitvi cene zakupa upoštevala tudi občinski interes pri podpiranju dejavnosti članskih prostovoljnih športnih klubov. Zato je lahko tržna cena za ti prizorišči nekoliko nižja od navedene ⁽¹⁰²⁾.
- (147) Glede na javne informacije na spletišču prizorišča Heimdal cene na uro segajo od 275 NOK do 550 NOK, odvisno od vrste pogodbe. Zato se zdi, da je cena, ki se na trgu zaračunava za prizorišče, precej nižja od cene, ki jo občina plačuje na podlagi navedenega zakupa.
- (148) Na podlagi preostalih devetih pogodb o najemu se za prizorišča zaračunava cena, ki je 77–242 % ⁽¹⁰³⁾ nižja od cene, ki jo je občina plačevala podjetju TS na podlagi starih pogodb o zakupu, in 154–385 % nižja od cene, ki jo občina plačuje podjetju TS na podlagi pogodbe o zakupu za leto 2019.
- (149) Od enajstih prizorišč, za katera je navedena cena, se štiri najemajo pri zasebnih subjektih ⁽¹⁰⁴⁾. Cene zanje segajo od 425 NOK do 677 NOK.
- (150) Nadzorni organ zato meni, da referenčne vrednosti, ki so jih predložili norveški organi, dokazujejo, da je bila cena, ki jo je občina plačevala na podlagi pogodb o zakupu, precej višja od cene, ki se plačuje drugim prizoriščem in jo zaračunavajo druga prizorišča, in to tako na podlagi preteklih pogodb, zlasti pa pogodbe o zakupu za leto 2019, v skladu s katero se je cena zakupa dvoranske zmogljivosti zvišala.
- (151) Po mnenju Nadzornega organa takih razlik med cenami na uro za ta prizorišča in ceno na uro, ki jo občina plačuje na podlagi pogodbe o zakupu s podjetjem TS, pri čemer občina vse prostore najema za enake namene, ni mogoče v celoti pojasniti z dejstvom, da je nekatera od teh prizorišč morda deloma financirala država ali da so se morda zavezala, da bodo nekaj zmogljivosti zagotavljala po fiksnih cenah. Dejstvo, da se ti dogovori morda nanašajo na dele dneva ali tedna, ki imajo različno ceno, se enako uporablja za vsa prizorišča, ki so jih norveški organi navedli kot morebitne referenčne vrednosti.
- (152) Glede na zgoraj navedene premisleke Nadzorni organ ne more izključiti, da je bila s pogodbami o zakupu, sklenjenimi med letoma 2007 in 2017, ter pogodbo o zakupu za leto 2019 podjetju TS zagotovljena prednost. Vendar glede na to, da bi bila taka pomoč združljiva z delovanjem Sporazuma EGP v skladu s členom 61(3)(c) Sporazuma EGP, dokončna ugotovitev o obstoju pomoči ni potrebna ⁽¹⁰⁵⁾.

6.4.2 **Ukrep 6 – povečanje kapitala, povezano z novimi in nepričakovanimi stroški – uredba o splošnih skupinskih izjemah**

- (153) Norveški organi so podjetju TS v skladu s členom 55 uredbe o splošnih skupinskih izjemah odobrili povečanje kapitala za znesek v višini 55 milijonov NOK (približno 5,68 milijona EUR). Norveški organi so pojasnili, da podjetje TS ne more kriti teh dodatnih stroškov iz svojih obstoječih sredstev ali z dodatnim tržnim financiranjem.
- (154) Norveški organi so navedli, da se s povečanjem kapitala ne zagotavlja prednost podjetju TS. Po njihovih navedbah je imela zaradi več vidikov za večinskega lastnika podjetja TS, tj. občino, prednost kapitalna injekcija.
- (155) Norveški organi so navedli, da je bilo na splošno verjetno, da bodo spremembe precej vplivale na donosnost podjetja TS, zlasti v primerjavi z nasprotnim hipotetičnim scenarijem, po katerem posamezne spremembe sedežev, dvigal in skladišč ne bi bile izvedene. Rezultat vseh teh ukrepov bi bilo zvišanje dohodka/znižanje stroškov, medtem ko bi imele alternative nasprotni učinek ⁽¹⁰⁶⁾.

⁽¹⁰¹⁾ Ti prizorišči sta Heimdal in Utleira, za kateri navedena cena znaša 2 046 NOK oziroma 1 302 NOK na uro.

⁽¹⁰²⁾ Dokument št. 1096774.

⁽¹⁰³⁾ Na podlagi stare pogodbe o zakupu je cena na uro znašala 1 200 NOK, na podlagi nove pogodbe o zakupu pa 1 700 NOK, medtem ko cena na uro za druga prizorišča sega od 350 NOK do 677 NOK.

⁽¹⁰⁴⁾ To so Autronicahallen (472 NOK), KVT Hallen (677 NOK), Utleirahallen (600 NOK) in Charlottenlund (425 NOK).

⁽¹⁰⁵⁾ V zvezi s tem razlogovanjem glej na primer Sklep Komisije 2013/452/EU z dne 2. maja 2013 o državni pomoči SA.33618 (12/C), ki jo Švedska namerava odobriti za dvorano v Uppsali (UL L 243, 12.9.2013, str. 19).

⁽¹⁰⁶⁾ Dokument št. 1085422, str. 10.

- (156) Norveški organi so pojasnili tudi, da je občina zaradi povečanja kapitala postala kvazi edina delničarka podjetja TS, zaradi česar lahko kupi preostale delnice tudi brez soglasja sedanjih manjšinskih delničarjev. V skladu z norveškim zakonom o družbah z omejeno odgovornostjo ⁽¹⁰⁷⁾ bo občina kot edina delničarka v ugodnem položaju, saj bo lahko enostransko odločala o prihodnjem upravljanju podjetja TS.
- (157) Po mnenju norveških organov bi udeleženec v tržnem gospodarstvu, ki bi moral izbirati med tema dvema scenarijema, verjetno ravnal tako, kot je občina. Vsekakor norveški organi menijo, da ni dovolj znakov za sklep, da preskus udeleženca v tržnem gospodarstvu ni uspešno opravljen ⁽¹⁰⁸⁾.
- (158) Norveški organi so navedli, da bo vrednost delnic podjetja TS, ki je neločljivo povezana z infrastrukturo v lasti podjetja TS, višja, če bo povezana z dokončanim objektom Trondheim Spektrum, ko bi bila, če bi se projekt prenovitve ustavil. Spremembe, financirane s povečanjem kapitala, bodo prispevale k donosnosti podjetja TS v prihodnje, prihranku stroškov in krepitvi zmožnosti infrastrukture za ustvarjanje prihodkov.
- (159) Poleg tega je občina precej povečala svoj delež v podjetju TS. To vključuje predvsem povečanje vrednosti njenega deleža. Občina je v bistvu za 55 milijonov NOK kupila 18-odstotni delež v podjetju, ki ima v lasti infrastrukturo, zgolj širitev katere stane skoraj 600 milijonov NOK. Poleg tega bo občina kot (kvazi) edina delničarka imela neposrednejši vpliv na poslovanje in prihodnost podjetja.
- (160) Norveški organi opozarjajo, da srednje- do dolgoročno nikakor ni neverjetno, da bi se lahko objekt Trondheim Spektrum prodal za ceno, ki bi pomenila sprejemljivo donosnost naložbe za kapitalsko injekcijo. Če se ne prodaja, se bo vrednost njegovega lastništva najverjetneje precej povečala z dokončanjem širitve ter izvajanjem poslovnega načrta in strategije, na podlagi katerih se bo večji del dohodka sčasoma ustvarjal s poslovnimi dejavnostmi.
- (161) Če država trdi, da je ravnala kot udeleženec v tržnem gospodarstvu, mora v primeru dvoma predložiti dokaze, da je bila odločitev o izvedbi transakcije sprejeta na podlagi ekonomske analize, primerljive s tisto, ki bi jo v podobnih okoliščinah razumen udeleženec v tržnem gospodarstvu (s podobnimi značilnostmi, kot jih ima zadevna oseba javnega prava) izvedel za določitev donosnosti ali gospodarske prednosti transakcije ⁽¹⁰⁹⁾.
- (162) Stopnja kompleksnosti takšnih predhodnih analiz se lahko razlikuje glede na kompleksnost zadevne transakcije in vrednost sredstev, blaga ali storitev, ki so predmet transakcije. Običajno bi bilo treba take predhodne analize izvajati s pomočjo strokovnjakov z ustreznimi znanji in izkušnjami. Takšne analize bi morale vedno temeljiti na objektivnih merilih, na katere ne bi smele vplivati okoliščine javne politike. Analize, ki jih izvedejo neodvisni strokovnjaki, lahko zagotovijo dodatno potrditev verodostojnosti presoje.
- (163) Za ugotovitev, ali ukrep daje gospodarsko prednost, je treba preučiti, ali bi v podobnih okoliščinah udeleženec v tržnem gospodarstvu, ki je primerljive velikosti kot zadevno podjetje, vložil kapital v enakem znesku, zlasti ob upoštevanju razpoložljivih informacij in predvidljivega razvoja v času naložbe.
- (164) Načelo udeleženca v tržnem gospodarstvu je bilo oblikovano ob upoštevanju različnih gospodarskih transakcij. Sodišča EGP so oblikovala „načelo vlagatelja v tržnem gospodarstvu“, da se ugotovi obstoj državne pomoči v primerih javnih naložb (zlasti kapitalskih injekcij). Da se na podlagi tega načela ugotovi, ali naložba osebe javnega prava pomeni državno pomoč, je treba presoditi, ali bi bilo mogoče v podobnih okoliščinah spodbuditi zasebnega vlagatelja primerljive velikosti, ki deluje pod običajnimi pogoji tržnega gospodarstva, da bi izvedel zadevno naložbo ⁽¹¹⁰⁾.

⁽¹⁰⁷⁾ *Lov om aksjeselskaper (aksjeloven)*, LOV-1997-06-13-44.

⁽¹⁰⁸⁾ Dokument št. 1085422, str. 10 do 15.

⁽¹⁰⁹⁾ Obvestilo Komisije o pojmu državne pomoči, odstavek 79. Glej sodbo v zadevi C-124/10 P, Komisija proti EDF, EU:C:2012:318, točke 82 do 85. Glej tudi sodbo v zadevah C-214/12 P, C-215/12 P in C-223/12 P, Land Burgenland proti Evropski komisiji, EU:C:2013:682, točka 61.

⁽¹¹⁰⁾ Obvestilo Komisije o pojmu državne pomoči, odstavek 74.

- (165) Skladnost z načelom vlagatelja v tržnem gospodarstvu je mogoče dokazati samo s predhodnim poslovnim načrtom, na podlagi katerega je bila sprejeta odločitev o naložbi ⁽¹¹¹⁾. Država se lahko sklicuje samo na objektivne in preverljive elemente, ki so bili upoštevani v času odločitve o izvedbi naložbe ali pred tem.
- (166) Pokazati je torej treba, da naložba temelji na ekonomski analizi, enakovredni analizi, ki bi jo pred tako naložbo izvedel razumen zasebni vlagatelj v primerljivih okoliščinah, da bi ugotovil njeno prihodnjo donosnost.
- (167) Vendar pa ekonomske analize, izvedene po dodelitvi (morebitne) prednosti, naknadna ugotovitev, da je bila naložba dejansko donosna, ali naknadne utemeljitve dejansko izbranega ukrepa ne zadostujejo za ugotovitev, da se je država odločila za naložbo enako, kot bi se zasebni vlagatelj v tržnem gospodarstvu ⁽¹¹²⁾.
- (168) Dejstvo, da podjetje domnevno potrebuje kapitalski vložek za nadaljevanje poslovanja ali zagotovitev ustrezne kapitalizacije v skladu s pravili varnega in skrbnega poslovanja ali oceno prisotnih tveganj, ne zadostuje za ugotovitev, da so bile zahteve načela vlagatelja v tržnem gospodarstvu izpolnjene.
- (169) Zasebni vlagatelj, ki deluje pod običajnimi tržnimi pogoji, bi takšen kapitalski vložek zagotovil samo, če bi pričakovano donosnost v času vložka ter na podlagi razpoložljivih informacij in razvoja dogodkov, ki ga je takrat mogoče predvideti, štel za zadostno.
- (170) Pri uporabi načela udeleženca v tržnem gospodarstvu se predpostavlja, da si bo zasebni vlagatelj prizadeval čim bolj povečati dobiček ⁽¹¹³⁾. Splošno sodišče je v zadevi Westdeutsche Landesbank Girozentrale proti Komisiji navedlo: „Običajno se zasebni vlagatelj ne zadovolji s tem, da mu naložba ne bo prinašala izgub oziroma da mu bo prinesla majhne dobičke. Prizadeval si bo namreč za kar največji razumni donos svoje naložbe, in sicer glede na zadevne okoliščine in izpolnitev svojih kratko-, srednje- in dolgoročnih interesov, tudi pri kapitalskih naložbah v podjetje, v katerem že ima delež“ ⁽¹¹⁴⁾.
- (171) Norveški organi so navedli, da je občina na podlagi objektivnih meril presodila, ali naj kot večinska delničarka podjetja AS zagotovi dodatne naložbe v obliki povečanja kapitala. Poleg tega so navedli, da je imela občina dobre tržne in ekonomske razloge za povečanje kapitala, zlasti glede na hipotetični nasprotni scenarij ⁽¹¹⁵⁾.
- (172) Vendar se znova na podlagi informacij, ki so jih predložili norveški organi, zdi, da občina pred odločitvijo o dodelitvi kapitalske injekcije ni izvedla predhodne ekonomske analize. Dejstvo, da bi gospodarski subjekt, ki mora izbirati med dokončanjem prenove in alternativno možnostjo, verjetno ravnal tako, kot je občina ⁽¹¹⁶⁾, se brez konkretne ocene pričakovane donosnosti naložbe ne more šteti za zadostno.

⁽¹¹¹⁾ Glej na primer sodbo v zadevi C-124/10 P, Komisija proti EDF, EU:C:2012:318, točke 83 do 85 in 105; zadevi C-482/99, Francija proti Komisiji (Stardust Marine), EU:C:2002:294, točke 70 do 72, in zadevi T-16/96, Cityflyer Express proti Komisiji, EU:T:1998:78, točka 76. Glej tudi odločbo v zadevi Shetland Shellfish (Odločba Komisije 2006/226/ES, UL L 81, 18.3.2006, str. 36), v kateri je Komisija zavrnila dve poročili, ki so ju pripravili organi Shetlandskih otokov ter ki sta vsebovali načrtovani izkaz poslovnega izida, načrtovano bilanco stanja in načrtovani izkaz denarnih tokov za leta 2000, 2001 in 2002. Združeno kraljestvo je trdilo, da so študije predhodne, predpostavke, na katerih temeljijo, pa „konservativne in preudarne“, vendar je Komisija ugotovila, da bi jih vlagatelj v tržnem gospodarstvu štel za nezadostne, čeprav so bili zadevni zneski razmeroma skromni.

⁽¹¹²⁾ Glej na primer sodbo v zadevi C-124/10 P, Komisija proti EDF, EU:C:2012:318, točke 82 do 86 in 105, ter Sklep Komisije 2014/274/EU z dne 20. marca 2013 o državni pomoči SA.23420 (11/C, ex NN40/10), ki jo je Belgija odobrila podjetju SA Ducroire/Delcredere NV (UL L 144, 15.5.2014, str. 29), odstavka 150 in 151.

⁽¹¹³⁾ Glej sodbo v zadevi C-303/88, Italija proti Komisiji, EU:C:1991:136, in sodbo v združenih zadevah T-228/99 in T-233/99, Westdeutsche Landesbank Girozentrale proti Komisiji, EU:T:2003:57.

⁽¹¹⁴⁾ Glej sodbo v združenih zadevah T-228/99 in T-233/99, Westdeutsche Landesbank Girozentrale proti Komisiji, EU:T:2003:57, točki 314 in 315.

⁽¹¹⁵⁾ Dokument št. 1096774.

⁽¹¹⁶⁾ Dokument št. 1085422, str. 10 do 15.

- (173) Obrazložitev, ki so jih navedli norveški organi, ne dokazujejo, da je bila naložba za vlagatelja v tržnem gospodarstvu dovolj donosna ⁽¹¹⁷⁾. To velja za nove stroške in prekoračitev stroškov. Ocena ne more temeljiti na takih splošnih obrazložitvah, kot so jih predložili norveški organi. Tako niti v zvezi s predvidenim povečanjem dohodka zaradi dodatnih sedišč niti v zvezi s pričakovanim povečanjem dobička zaradi večjih dvigal in večjega skladiščnega prostora ni bila predložena nobena ocena.
- (174) Nadzorni organ je norveškimi organom dal možnost, da predstavijo morebitne take dokumente v zvezi s transakcijo. Ti pa niso predložili ekonomske analize, primerljive z analizo, ki bi jo opravil razumen zasebni vlagatelj v primerljivih okoliščinah pred tako naložbo, da bi ugotovil njeno prihodnjo donosnost. Norveški organi torej niso zagotovili dokazov, da je bila pričakovana prihodnja donosnost z vidika zasebnega vlagatelja zadovoljiva ⁽¹¹⁸⁾. Ko je podjetje TS zaprosilo za dodatni kapital, je imela občina v lasti 78 % delnic podjetja TS. Drugi lastniki podjetja TS niso pokazali interesa za sodelovanje pri povečanju kapitala. Nasprotno, več manjšinskih delničarjev je privolilo v prenos svojih delnic na občino za 1 NOK.
- (175) Dejstvo, da drugi delničarji niso bili pripravljeni sodelovati pri povečanju kapitala in so pravzaprav prenesli svoje delnice na občino za NOK 1, se lahko šteje za znak, da gospodarski subjekti transakcije niso šteli za donosno.
- (176) Skratka, Nadzorni organ ugotavlja, da povečanje kapitala pomeni prednost za podjetje TS, ki ustreza celotnemu znesku povečanja kapitala.

6.4.3 Ukrep 7 – financiranje stroškov infrastrukture

- (177) Natančna oblika ukrepa pri ugotavljanju, ali ta za podjetje pomeni gospodarsko prednost, ni pomembna. Za pojem državne pomoči ni pomembna samo dodelitev pozitivne gospodarske prednosti, saj je lahko prednost tudi razbremenitev gospodarskega bremena. Slednja je obsežna kategorija, ki zajema vsakršno ublažitev dajatev, ki običajno bremenijo proračun podjetja. To zajema vse primere, v katerih so gospodarski subjekti oproščeni stroškov, ki so neločljivi del njihovih gospodarskih dejavnosti ⁽¹¹⁹⁾.
- (178) Pojem prednosti zajema tudi primere, v katerih subjektom ni treba prevzeti stroškov, ki jih imajo običajno drugi primerljivi subjekti v okviru določenega pravnega reda, ne glede na negospodarsko naravo dejavnosti, na katero se stroški nanašajo ⁽¹²⁰⁾.
- (179) Gradnja infrastrukture, ki se uporablja za dejavnosti, ki jih država izvaja v okviru svojih javnih pooblastil, in ne v komercialne namene, je načeloma izključena iz uporabe pravil o državni pomoči ⁽¹²¹⁾.
- (180) Ne glede na to je mogoče ugotoviti obstoj selektivne prednosti v zvezi z infrastrukturo, kot je ta, ki se ocenjuje v tem primeru, ki se financira iz državnih sredstev in se ne izkorišča v komercialne namene:
- če morajo nosilci projektov v skladu s pravili, ki se običajno uporabljajo za projekt, kriti del stroškov, lahko obstaja selektivna prednost, če nosilec plača manj, kot je zakonsko določeno,
 - če infrastruktura ni splošnega značaja, ampak jo uporablja le eno ali omejeno število podjetij, znanih vnaprej, in če je prilagojena potrebam podjetij tako, da bi podjetja običajno morala sama kriti njene stroške ⁽¹²²⁾.

⁽¹¹⁷⁾ Glej npr. sodbo v združenih zadevah T-228/99 in T-233/99, Westdeutsche Landesbank Girozentrale proti Komisiji, EU:T:2003:57, točka 255, ter Sklep 2014/274/EU, odstavek 153.

⁽¹¹⁸⁾ Sklep 2014/274/EU, odstavka 150 in 151.

⁽¹¹⁹⁾ Obvestilo Komisije o pojmu državne pomoči, odstavek 68.

⁽¹²⁰⁾ Obvestilo Komisije o pojmu državne pomoči, odstavek 68.

⁽¹²¹⁾ Glej na primer odločbo Komisije z dne 8. januarja 2016 o državni pomoči SA.36019, odstavek 36, ter analizo mrežo Komisije za ceste, mostove, predore in celinske plovne poti, na voljo na spletnem naslovu https://ec.europa.eu/competition/state_aid/modernisation/grid_roads_en.pdf.

⁽¹²²⁾ Glej na primer odločbo Komisije z dne 8. januarja 2016 o državni pomoči SA.36019, odstavka 38 in 46, ter sodno prakso, navedeno v odločbi.

- (181) Norveški organi so navedli, da je zadevna infrastruktura javna infrastruktura splošnega značaja in da podjetje TS ni plačalo manj, kot je zakonsko določeno. Financiranje infrastrukture se nanaša na tri ukrepe.
- (182) Prvič, na most, ki povezuje polotok Nidarø s celinskim delom, kjer je cerkev Ilen. Po navedbah norveških organov je sedanji most zastarel. Most v celoti financira občina. Povezoval bo osrednje dele mesta ter pomembne rekreacijske in parkovne površine, zato bo koristil vsem prebivalcem in obiskovalcem Trondheima.
- (183) Drugič, dela v Klostergati se nanašajo na sistem oskrbe z vodo in za odpadno vodo, ki ga je morala občina v vsakem primeru zamenjati. Gradbena dela sovpadajo z deli na objektu Trondheim Spektrum. V skladu z glavnim načrtom za odpadno vodo in vodno okolje za obdobje 2013–2024, glavnim načrtom oskrbe z vodo za obdobje 2004–2012 ter občinskim načrtom na nižji ravni za oskrbo z vodo za obdobje 2017–2028 mora občino ločevati odpadno vodo iz gospodinjstev in površinsko vodo ter obnoviti stare vodovodne cevi. Priporoča se, da se ti ukrepi izvedejo v desetih letih (od leta 2014). Občina si prizadeva uskladiti svoja dela z deli drugih akterjev. Vodovodne cevi v Klostergati so bile položene v obdobju 1895–1915. Norveški organi so pojasnili, da občina vselej zamenja take cevi, ko se na cesti ali ob njej izvajajo druga dela. Delež, ki ga bo plačalo podjetje TS, znaša 20 milijonov NOK ⁽¹²³⁾.
- (184) Tretjič, zelena struktura in javni park sta namenjena zagotovitvi, da so za dejavnosti in rekreacijo širše javnosti določene privlačne lokacije. Občina načrtuje zasaditev rastlinja blizu reke, da bi ustvarila ugodno okolje za rastline in živali. Norveški organi so pojasnili, da zelena struktura in javni park nista nujna za projekt, ampak pomenita infrastrukturo, ki bo koristila vsem prebivalcem in obiskovalcem Trondheima ⁽¹²⁴⁾.
- (185) Da bi Nadzorni organ presodil, ali ukrep pomeni državno pomoč, mora analizirati učinek zadevnih ukrepov, ne ciljev, za katere si prizadevajo. Tudi če bi bil načrt za infrastrukturo sprejet v zvezi z načrti za zadevni razvoj, bi moral Nadzorni organ presoditi, ali infrastruktura koristi celotni skupnosti ali samo zadevnemu razvoju. Samo v zadnjem navedenem primeru bi moral infrastrukturo financirati nosilec projekta, da pomoč ne bi obstajala ⁽¹²⁵⁾.
- (186) Norveški organi so pojasnili, da ukrepi, ki jih je (deloma) financirala občina, nimajo dejanske neposredne zvezi z razvojem, ampak so rezultat javne politike občine, v skladu s katero se zagotavljata tovrstna splošno dostopna infrastruktura in zelena struktura na javnih površinah ⁽¹²⁶⁾. Opredeljeno območje je del pomembnega rekreacijskega območja na obrežju reke Nidelva, za katerega je značilna velika raznovrstnost rastlin in živali. Nidarø je del mreže pešpoti, ki so med prebivalci mesta priljubljene za rekreacijo in preživljanje časa na prostem ⁽¹²⁷⁾.
- (187) Glede na informacije, ki so jih predložili norveški organi, Nadzorni organ meni, da so zadevni infrastrukturni ukrepi namenjeni javnosti v Trondheimu in ji koristijo. Čeprav bi se lahko zaradi razvoja promet na območju povečal, dela, ki se izvajajo, koristijo vsem tamkajšnjim prebivalcem ⁽¹²⁸⁾.
- (188) Kot je opisano zgoraj, sta občina in podjetje TS sklenila pogodbo v zvezi z razvojem ⁽¹²⁹⁾. Norveški organi so pojasnili, da se niti od občine niti od nosilca ne zahteva, da sklene pogodbo o razvoju.
- (189) Pogodbe o razvoju so orodje, ki nosilcu in občinam pomaga pri zagotavljanju, da so zahteve na podlagi prostorskega načrta in v obliki postopkovnih vrstnih redov, tudi za splošne infrastrukturne ukrepe, izpolnjene. Vključujejo lahko določbe, s katerimi se nosilcu naložijo nekatera od ekonomskih bremen v zvezi s splošnimi infrastrukturnimi ukrepi, vendar to ni nujno. Pomembno je, da so pogodbe o razvoju rezultat pogajanj med občino in nosilcem projekta.

⁽¹²³⁾ Dokument št. 874440, str. 24.

⁽¹²⁴⁾ Dokument št. 1085422, str. 15, in dokument št. 1059170.

⁽¹²⁵⁾ Glej na primer Odločbo Komisije 2003/227/ES z dne 2. avgusta 2002 o različnih ukrepih in državni pomoči, ki jo je Španija vložila v „Terra Mítica SA“, tematski park v bližini Benidorma (Alicante) (UL L 91, 8.4.2003, str. 23), odstavki 62 do 67, in Sklep Komisije (EU) 2015/508 z dne 1. oktobra 2014 o domnevni infrastrukturni pomoči, ki jo je Nemčija izvedla za podjetje Propapier PM2 GmbH – Državna pomoč SA.36147 (C 30/10) (ex NN 45/10; ex CP 327/08) (UL L 89, 1.4.2015, str. 72).

⁽¹²⁶⁾ Dokument št. 1059846.

⁽¹²⁷⁾ Dokument št. 874440, str. 23.

⁽¹²⁸⁾ Glej na primer Odločbo 2003/227/ES, odstavki 62 do 67.

⁽¹²⁹⁾ Dokument št. 1059848.

- (190) Zakonodaja ne vsebuje določb, v skladu s katerimi bi morale občine take stroške naložiti nosilcu. Če pa občina in nosilec skleneta pogodbo o razvoju, zadevna zakonodaja določa omejitve glede tega, kateri stroški se lahko naložijo nosilcu. To je utemeljeno z neenakomernim razmerjem moči pri pogajanjih in sklepanju pogodb o razvoju v korist občine.
- (191) V zvezi s tem so se norveški organi sklicevali na nedavno sodbo okrožnega sodišča v Oslu, v kateri je sodišče navedlo: „Razlog za oddelek 17-3 zakona o načrtovanju in gradbeništvu je med drugim potreba po omejitvi občin pri tem, kaj lahko vključijo v pogodbo o razvoju, saj je občina zaradi svoje pristojnosti, da odobri ali prepove projekte, v močnejšem položaju. Zato določba vključuje zahtevo glede potrebnosti, ustreznosti in sorazmernosti“⁽¹³⁰⁾.
- (192) Norveški organi so pojasnili, da je manevrski prostor občine zato omejen s pravnim okvirom in zgoraj navedeno sodno prakso v zvezi s preskusoma potrebnosti in sorazmernosti. Ne glede na to si občina prizadeva nosilecem naložiti čim več stroškov. Čeprav je občina sprejela načelo popolnega prenosa stroškov, v praksi to načelo nekoliko blažijo omejitve iz nacionalnega pravnega okvira.
- (193) Formule ali predhodno določenih izračunov za porazdelitev stroškov med občinami in nosilecem na podlagi pogodbe o razvoju ni. Po podatkih norveških organov zakonodaja niti ne bi zahtevala takih izračunov niti ti ne bi bili koristni v praksi. Projekti, nosilci projektov in ekonomska zmogljivost različnih projektov so preveč raznovrstni, da bi bilo mogoče uporabiti matematične modele.
- (194) Občina oceni predloge nosilca. Da bi zagotovila sorazmerno porazdelitev stroškov, pri tem primerja skupne stroške, ki jih mora kriti nosilec, z drugimi projekti in prakso (stroški prispevka za javno infrastrukturo na m² BRA (tj. uporabne površine)). Za običajni projekt razvoja stanovanjskih objektov, ki je praviloma zelo donosen, sprejemljivi stroški na m² BRA znašajo približno 2 000 NOK ali manj. Po navedbah norveških organov so komercialni projekti ali projekti za javne storitve praviloma manj donosni, zato so stroški na m² BRA pri njih nižji.
- (195) V skladu s pogodbo o razvoju, ki je bila sklenjena s podjetjem TS na podlagi te prakse, stroški podjetja TS znašajo 2 226 NOK na m² BRA.
- (196) Norveški organi so na zahtevo Nadzornega organa predložili nadaljnje informacije v zvezi z nedavnimi in razmeroma velikimi gradbenimi projekti v Trondheimu, pri katerih je bila sklenjena pogodba o razvoju. Pri nobenem od njih stroški na m² BRA niso bistveno višji kot pri projektu podjetja TS. Stanovanjski projekti in komercialne/javne nepremičnine. Nekateri od njih spadajo v eno od navedenih kategorij, nekateri pa so mešani.
- (197) Stroški, naloženi podjetju TS v skladu s pogodbo o razvoju, so višji kot v večini predloženih primerov. Norveški organi so opozorili, da so celo pri zelo donosnih komercialnih projektih, kot sta razširitev hotela in gradnja nakupovalnega središča, stroški na m² BRA nižji ali le nekoliko višji od stroškov podjetja TS.
- (198) Norveški organi so na poizvedbo Nadzornega organa odgovorili, da po njihovih podatkih nacionalnih statističnih podatkov o stroških na m² BRA ali specifičnih statističnih podatkov o teh stroških za Trondheim ni. Vendar javni dokumenti kažejo, da so stroški, ki jih mora kriti podjetje TS, v primerjavi s prispevki pri drugih gradbenih projektih med višjimi. Na primer združenje Norsk Eiendom je v poročilu iz leta 2018 ugotovilo, da stroški na m² BRA v vzorcu velikih projektov v Oslu segajo od 975 NOK do 2 167 NOK, pri čemer pri večini projektov znašajo približno 1 400–1 500 NOK⁽¹³¹⁾.

⁽¹³⁰⁾ Sodba okrožnega sodišča v Oslu, 18-132587TVI-OTIR/07, str. 8. „Bakgrunnen var blant annet et behov for å sette begrensinger for hva kommunene kunne inngå avtale om, da kommunen i kraft av sin myndighet til å gi eller ikke tillatelse har en sterk maktposisjon i forhandlingene. Bestemmelsen oppstiller derfor både et krav om nødvendighet, og krav om rimelighet og forholdsmessighet.“ Zoper sodbo je bila vložena pritožba. Norveški organi se sklicujejo še na dve novi sodbi okrožnega sodišča v Oslu: 18-104016 (Mortensrud) in 18-132587 (universitetet).

⁽¹³¹⁾ Norveški organi so pojasnili, da so bili predhodno sporočeni stroški v višini 2 081 NOK na m² BRA v končni različici pogodbe o razvoju spremenjeni. Pravi končni znesek je 2 226 NOK na m² BRA.

- (199) Norveški organi navajajo, da so predložene referenčne vrednosti o stroških na m² BRA primerljive. V skladu z norveškim pravnim redom je treba pri oceni sorazmernosti upoštevati zlasti ekonomsko vzdržnost porazdelitve stroškov. Za ugotovitev, ali pogodba o razvoju, sklenjena s podjetjem TS, odstopa od običajne prakse, se lahko za referenčno vrednost uporabijo projekti gradnje stanovanj, čeprav lahko praviloma vključujejo višje stroške od projektov, kot ga je izvajalo podjetje TS. Vsekakor so stroški na m² BRA na podlagi pogodb o gradnji komercialnih/javnih nepremičnin, sklenjenih z občinami, nižji kot pri podjetju TS.
- (200) Poleg tega zadevna zakonodaja (v skladu s katero je potrebna ocena sorazmernosti) in praksa norveških sodišč ⁽¹³²⁾ jasno kažeta, da občina ni mogla podjetju TS naložiti višjih stroškov, ne da bi ravnala v nasprotju z zakonodajo ⁽¹³³⁾.
- (201) Norveški organi so predložili informacije o praksi pri pogajanjih o pogodbah o razvoju v Trondheimu ter pojasnili zahtevo iz zadevne nacionalne zakonodaje. Informacije, ki so jih predložili norveški organi, ne kažejo odstopanja od običajne prakse pri pogajanjih o delitvi stroškov v primeru podjetja TS. Predložene referenčne vrednosti, ki se sicer nanašajo na drugo vrsto projektov, ne kažejo, da bi podjetje TS plačalo manj, kot bi se običajno zahtevalo v zvezi s prispevkom za javno infrastrukturo, povezanim z razvojnim projektom v Trondheimu.
- (202) Zato Nadzorni organ ne more dokazati, da zadevni primer odstopa od običajne prakse pri delitvi stroškov v projektih javne infrastrukture.
- (203) Nadzorni organ po oceni informacij, ki so jih predložili norveški organi, torej ne more skleniti, da je bila z delitvijo stroškov infrastrukture, povezanih s prenovo in razširitvijo objekta Trondheim Spektrum, podjetju TS zagotovljena selektivna prednost. Zato se šteje, da ukrep ne pomeni pomoči, in v nadaljnjem besedilu ne bo dodatno ocenjen.

6.5 SELEKTIVNOST

- (204) Da bi se ukrep opredelil kot pomoč, mora biti selektiven, tako da daje prednost „posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga“.
- (205) Zadevni ukrepi so posamezni ukrepi, namenjeni samo podjetju TS. Zato so selektivni v smislu člena 61(1) Sporazuma EGP.

6.6 VPLIV NA TRGOVINO IN IZKRIVLJANJE KONKURENCE

- (206) Obstajati mora možnost, da bo ukrep pomoči izkrivljal konkurenco in vplival na trgovino med pogodbenicami Sporazuma EGP.
- (207) Šteje se, da že samo dejstvo, da se z ukrepom okrepi položaj podjetja v primerjavi z drugimi konkurenčnimi podjetji v trgovini znotraj EGP, zadostuje za ugotovitev, da bi ukrep lahko vplival na trgovino med državami EGP in izkrivljal konkurenco med podjetji s sedežem v drugih državah EGP ⁽¹³⁴⁾.
- (208) S kapitalsko injekcijo je bila podjetju TS dana prednost, zaradi katere je bil okrepljen njegov položaj v primerjavi z drugimi konkurenčnimi podjetji na trgu EGP. Enako velja za vsako prednost, ki bi se podjetju TS zagotovila z morebitnim elementom pomoči v pogodbi o zakupu.
- (209) Nadzorni organ mora dodatno preučiti, ali bi ukrepi lahko vplivali na trgovino med državami EGP. Sodišče je odločilo, da „kadar pomoč države članice okrepi položaj nekaterih podjetij v primerjavi z drugimi konkurenčnimi podjetji v trgovini znotraj [Unije], se šteje, da pomoč vpliva na ta zadnja podjetja“ ⁽¹³⁵⁾.

⁽¹³²⁾ Oddelek 17-3 zakona o načrtovanju in gradbeništvu ter sodba okrožnega sodišča v Oslu 18-132587TVI-OTIR/07.

⁽¹³³⁾ Dokument št. 1085422, str. 15 do 20.

⁽¹³⁴⁾ Sodba Sodišča Efte v zadevi E-6/98, Norveška proti Nadzornemu organu Efte, Poročilo Sodišča Efte za leto 1999, str. 76, točka 59, in sodba v zadevi 730/79, Philip Morris proti Komisiji, EU:C:1980:209, točka 11.

⁽¹³⁵⁾ Sodba v zadevi C-518/13, Eventech, EU:C:2015:9, točka 66.

- (210) Zmogljivost objekta Trondheim Spektrum je primerna za srednje in velike mednarodne dogodke, ki lahko potekajo tudi zunaj regije ⁽¹³⁶⁾.
- (211) Nadzorni organ ugotavlja, da vpliv na trgovino ne sme biti zgolj hipotetičen ali domneven. Na podlagi predvidljivih učinkov ukrepa je treba ugotoviti, zakaj ukrep izkrivlja ali bi lahko izkrivljaj konkurenco in lahko vpliva na trgovino med državami EGP ⁽¹³⁷⁾.
- (212) Nadzorni organ in Komisija sta v več odločbah in sklepih menila, da so imele nekatere dejavnosti in ukrepi ob upoštevanju posebnih okoliščin primerov zgolj lokalni vpliv, zato niso vplivali na trgovino med državami EGP. V navedenih primerih sta Nadzorni organ in Komisija ugotovila zlasti, da je upravičenec opravljaj storitve na omejenem območju v državi EGP in ni bilo verjetno, da bi pritegnil stranke iz drugih držav EGP, ter da ni bilo mogoče predvideti, da bi ukrep imel več kot le zanemarljiv vpliv na pogoje čezmejnih naložb ali ustanavljanja. Nekateri od teh sklepov in odločb so se nanašali na objekte za športne in prostočasne dejavnosti, ki so bili namenjeni predvsem lokalnim uporabnikom in pri katerih ni bilo verjetno, da bodo pritegnili stranke ali naložbe iz drugih držav EGP ⁽¹³⁸⁾.
- (213) V zadevnem primeru so nekatere od dejavnosti, ki jih izvaja podjetje TS, lokalne, vendar podjetje gosti tudi dogodke, kot so sejmi in drugi mednarodni dogodki, ki privabljajo tuje stranke. Poleg tega bo podjetje TS leta 2020 gostilo evropsko rokometno prvenstvo, za katero se lahko domneva, da bo privabilo tuje stranke.
- (214) Nazadnje, trg za prirejanje mednarodnih dogodkov je odprt za konkurenco med ponudniki prizorišč in organizatorji dogodkov, ki na splošno opravljajo dejavnosti, ki so predmet trgovine med državami EGP ⁽¹³⁹⁾.
- (215) Nadzorni organ glede na navedeno meni, da bi lahko zadevni ukrepi izkrivljali konkurenco in vplivali na trgovino med državami EGP.

6.7 SKLEPNA UGOTOVITEV O OBSTOJU POMOČI

- (216) Nadzorni organ na podlagi navedenega ugotavlja naslednje:
- (a) ni mogoče izključiti, da pogodbe o zakupu med letoma 2007 in 2017 (ukrep 4) ter nova pogodba o zakupu za leto 2019 (ukrep 5) vključujejo elemente pomoči. Kot bo dokazano v nadaljnjem besedilu, bi bila taka pomoč združljiva z delovanjem Sporazuma EGP v skladu s členom 61(3)(c) Sporazuma EGP, zato dokončna ugotovitev o obstoju pomoči ni potrebna;
 - (b) ukrep 6 – kapitalska injekcija – pomeni državno pomoč;
 - (c) ukrep 7 – financiranje stroškov infrastrukture – ne pomeni državne pomoči;
 - (d) ukrep 9 – posojilna pogodba, sklenjena med banko Nordea in podjetjem TS, ne pomeni državne pomoči.

7. POSTOPKOVNE ZAHTEVE

- (217) V skladu s členom 1(3) dela I Protokola 3 k Sporazumu o Nadzornem organu in sodišču: „Nadzorni organ Efte mora biti obveščen o vseh načrtih za dodelitev ali spremembo pomoči dovolj zgodaj, da lahko predloži pripombe. [...] Zadevna država ne sme izvajati predlaganih ukrepov, dokler v tem postopku ni sprejeta končna odločitev.“

⁽¹³⁶⁾ Dokument št. 859501, str. 22.

⁽¹³⁷⁾ Glej na primer sodbo v združenih zadevah T-447/93, T-448/93 in T-449/93, AITEC in drugi proti Komisiji, EU:T:1995:130, točka 141.

⁽¹³⁸⁾ Glej na primer Sklep Komisije o državni pomoči N 258/2000 – Bazen za rekreacijo Dorsten (UL C 172, 16.6.2001, str. 16); Odločbo 2004/114/ES z dne 29. oktobra 2003 o ukrepih Nizozemske v korist nepridobitnih pristanišč za rekreacijska plovila (UL L 34, 6.2.2004, str. 63); SA.37963 – Združeno kraljestvo – Domnevna državna pomoč za Glenmore Lodge (UL C 277, 21.8.2015, str. 3); SA.38208 – Združeno kraljestvo – Domnevna državna pomoč za klube za golf v Združenem kraljestvu, katerih lastniki so člani (UL C 277, 21.8.2015, str. 4); ter Odločbo Nadzornega organa št. 459/12/COL z dne 5. decembra 2012 o pomoči podjetju Bømlabadet Bygg AS za gradnjo vodnega parka Bømlabadet v občini Bømlø; in Odločbo št. 20/19/COL z dne 2. aprila 2019, Leangbukten Båttforenings Andelslag.

⁽¹³⁹⁾ V zvezi s tem glej Odločbo Nadzornega organa št. 496/13/COL z dne 11. decembra 2013 o financiranju koncertne dvorane in konferenčnega centra Harpa, odstavek 75.

- (218) Norveški organi trdijo, da je nova pogodba o zakupu odvisna od usklajenosti s tržnimi pogoji ⁽¹⁴⁰⁾. V skladu s pogodbo so izrecno dovoljene prilagoditve zaradi uskladitve pogodbenih pogojev s tržnimi pogoji, če bi to zahteval Nadzorni organ. Glede na to Nadzorni organ ugotavlja, da so norveški organi spoštovali zahtevo iz člena 1(3) dela I Protokola 3 k Sporazumu o Nadzornem organu in sodišču v zvezi s pogodbo o zakupu za leto 2019, če pogodba o zakupu vključuje element pomoči.
- (219) Norveški organi pogodb o zakupu, sklenjenih med letoma 2007 in 2017, niso priglasili Nadzornemu organu. Zato Nadzorni organ ugotavlja, da niso izpolnili svojih obveznosti v skladu s členom 1(3) dela I Protokola 3 v zvezi z navedenim ukrepom, če pogodbe o zakupu vsebujejo elemente pomoči.

7.1 UKREP 6 – KAPITALSKA INJEKCIJA NI V SKLADU Z UREDBO O SPLOŠNIH SKUPINSKIH IZJEMAH

- (220) V skladu s členom 3 uredbe o splošnih skupinskih izjemah so sheme pomoči, individualna pomoč, dodeljena v okviru shem pomoči, in *ad hoc* pomoč združljive z notranjim trgovom v smislu člena 61(3)(c) Sporazuma EGP in so izvzete iz obveznosti priglasitve iz člena 1(3) dela I Protokola 3 k Sporazumu o Nadzornem organu in sodišču, če taka pomoč izpolnjuje vse pogoje iz poglavja I uredbe o splošnih skupinskih izjemah ter posebne pogoje za ustrezne vrste pomoči iz poglavja III uredbe o splošnih skupinskih izjemah.
- (221) V členu 6(1) uredbe o splošnih skupinskih izjemah je navedeno, da se Uredba uporablja le za pomoč, ki ima spodbujevalni učinek. V členu 6(2) uredbe o splošnih skupinskih izjemah je navedeno: „Šteje se, da ima pomoč spodbujevalni učinek, če upravičenec zadevni državi članici predloži pisni zahtevek za pomoč pred začetkom izvajanja projekta ali dejavnosti. Zahtevek za odobritev pomoči mora vsebovati najmanj naslednje podatke: (a) ime in velikost podjetja; (b) opis projekta, vključno z datumi začetka in zaključka; (c) lokacija projekta; (d) seznam stroškov projekta; (e) vrsta pomoči (nepovratna sredstva, posojilo, jamstvo, vračljivo predplačilo, kapitalski vložek ali drugo) in znesek javnega financiranja, potrebne za projekt.“
- (222) Norveški organi trdijo, da ni jasno, kako naj bi se člen 6(2) uredbe o splošnih skupinskih izjemah uporabljal za tekoče projekte, ki se spremenijo ali povečajo ali katerih dokončanje postane negotovo. Navedli so, da se zdi logično, da izraz „izvajanje projekta“ iz člena 6(2) uredbe o splošnih skupinskih izjemah ne pomeni nujno začetka projekta kot celote, ampak se lahko nanaša tudi na poznejši trenutek, zlasti v primerih, ko „projekt“ ali „dejavnost“ dejansko pomeni spremembo, povečanje ali podobno, ter da bi ga bilo treba razlagati zlasti tako, da zajema tudi primere, v katerih se pojavi nov „trenutek odločitve“.
- (223) Norveški organi so navedli, da ni neobičajno, da se projekti spremenijo, ocene proračuna pa izkažejo za nezadostne. V primeru infrastrukturnih projektov je to prej pravilo kot izjema.
- (224) Taka razlaga bi lahko povzročila nenačrtovano diskriminacijo med nadgradnjo obstoječe infrastrukture in infrastrukturo, ki se že gradi. Poleg tega je treba morda projekte, pri katerih so že bila porabljena precejšnja javna sredstva, med izvajanjem ustaviti ali precej zmanjšati.
- (225) Norveški organi so tudi opozorili, da bi lahko imela taka razlaga nenačrtovane in nezaželene posledice v obliki previdnega načrtovanja proračuna, posledica česar bi lahko bilo dodeljevanje večjih zneskov pomoči.
- (226) Nazadnje, norveški organi opozarjajo, da je Nadzorni organ v več primerih odobril pomoč, za katero je bil zahtevek predložen po začetku projekta. Menijo, da je mogoče člen 6 uredbe o splošnih skupinskih izjemah razlagati tako, da lahko zajema tudi tak primer ⁽¹⁴¹⁾.
- (227) Norveški organi so potrdili, da so se dela na objektu Trondheim Spektrum začela, preden je podjetje TS občino zaprosilo za povečanje kapitala. Sodišče uredbo o splošnih skupinskih izjemah strogo razlaga. Ugotovilo je, da bi neizpolnitev pogojev uredbe o splošnih skupinskih izjemah pomenila, da se izvzete iz obveznosti priglasitve za ukrep ne uporablja ⁽¹⁴²⁾.

⁽¹⁴⁰⁾ V členu 12 nove pogodbe o zakupu za leto 2019 je navedeno (v norveščini): „Denne avtalen forutsettes å være inngått på markedsmessige vilkår. Det tas forbehold om at avtalen vil – forut for og i avtaleperioden – justeres for å tilfredsstille eventuelle foringer/krav fra EFTAs overvåkningsorgan (ESA), og/eller andre offentlige myndigheter. Dette for at avtalen til enhver tid skal tilfredsstille markedsinvestorprinsippet.“

⁽¹⁴¹⁾ Dokument št. 1085422, str. 10 do 15.

⁽¹⁴²⁾ Sodbe v zadevah C-493/14, Dilly's Wellnesshotel, EU:C:2016:577; C-585/17, Dilly's Wellnesshotel (II), EU:C:2019:969; C-349/17, Eesti Pagar, EU:C:2019:172, ter C-654/17 P, Bayerische Motoren Werke proti Komisiji in Freistaat Sachsen, EU:C:2019:634.

- (228) Kar zadeva morebitni poznejši trenutek začetka projekta, Nadzorni organ opozarja, da se stroški za dodatna gradbena dela, financirani s kapitalsko injekcijo, ne morejo šteti za projekt, ki je ločen od prenove in širitve infrastrukture. Ta dodatna gradbena dela pomenijo nadaljevanje prvotnih del za prenovo in širitev objekta Trondheim Spektrum ter ne bi bila izvedena, če ne bi bilo prvotnega projekta. Nadzorni organ meni, da bi ocena dodatnih gradbenih del kot „nove točke odločitve“ pomenila, da se obravnavajo kot nov „projekt“. Vsaka taka umetna delitev infrastrukturnega projekta bi lahko ogrozila strogo merilo spodbujevalnega učinka, določeno v členu 6 uredbe o splošnih skupinskih izjemah, in bi bila v nasprotju s ciljem uredbe o splošnih skupinskih izjemah.
- (229) Nadzorni organ na podlagi navedenega ugotavlja, da kapitalska injekcija ni bila dodeljena v skladu z uredbo o splošnih skupinskih izjemah. Za državno pomoč v smislu člena 61(1) Sporazuma EGP, ki ni zajeta z uredbo o splošnih skupinskih izjemah, še naprej velja obveznost priglasitve. Norveški organi kapitalske injekcije niso priglasili Nadzornemu organu. Zato Nadzorni organ ugotavlja, da niso izpolnili obveznosti v skladu s členom 1(3) dela I Protokola 3 k Sporazumu o Nadzornem organu in sodišču. Zato je bila dodelitev pomoči 5. decembra 2018 nezakonita. V nadaljevanju bo Nadzorni organ ocenil združljivost ukrepa neposredno po členu 61(3)(c) Sporazuma EGP.

8. ZDRUŽLJIVOST UKREPOV POMOČI

- (230) Nadzorni organ lahko državno pomoč razglasi za združljivo z delovanjem Sporazuma EGP na podlagi člena 61(3)(c) Sporazuma EGP, če so izpolnjeni nekateri pogoji za združljivost.
- (231) Za večino primerov so ti pogoji združljivosti predstavljeni v smernicah Nadzornega organa o državni pomoči. Smernice o državni pomoči, ki bi se uporabljale v zadevnem primeru, ne obstajajo. Zato bo Nadzorni organ ocenil pogodbe o zakupu (ukrepa 4 in 5) in kapitalsko injekcijo (ukrep 6) neposredno na podlagi člena 61(3)(c) Sporazuma EGP.
- (232) Ocena Nadzornega organa temelji na skupnih načelih ocenjevanja:
- prispevek k jasno opredeljenemu cilju skupnega interesa,
 - potreba po posredovanju države,
 - ustreznost državne pomoči kot instrumenta politike,
 - obstoj spodbujevalnega učinka,
 - sorazmernost pomoči (pomoč, omejena na najmanjšo potrebno),
 - izogibanje neupravičenim negativnim učinkom na konkurenco in trgovino ter
 - preglednost.

8.1 CILJ SKUPNEGA INTERESA

- (233) Državna pomoč mora biti usmerjena k doseganju jasno opredeljenega cilja skupnega interesa, ki ga priznavajo pogodbenice.
- (234) Spodbujanje športa v Sporazumu EGP ni izrecno navedeno kot skupni cilj. Vendar se lahko to šteje kot del spodbujanja izobraževanja, usposabljanja ter mladinske in socialne politike. Cilj EGP je tesnejše sodelovanje na teh področjih, kakor je določeno zlasti v členih 1 in 78 Sporazuma EGP. Načini tesnejšega sodelovanja so podrobneje opredeljeni v Protokolu 31 k Sporazumu EGP o sodelovanju na posebnih področjih, za katera ne veljajo štiri temeljne svoboščine. Člen 4 tega protokola z naslovom „Izobraževanje, usposabljanje, mladina in šport“ na primer predvideva sodelovanje pogodbenic v okviru evropskega leta izobraževanja s športom 2004.
- (235) To kaže tesno povezavo med spodbujanjem športa in cilji, določenimi v Sporazumu EGP. Nadzorni organ je spodbujanje športa, med drugim s financiranjem športne infrastrukture, priznal kot cilj skupnega interesa ⁽¹⁴³⁾.

⁽¹⁴³⁾ Glej tudi Odločbo Nadzornega organa št. 225/15/COL z dne 10. junija 2015 o nevladitvi ugovora zoper pomoč v obliki prenosa zemljišča na Välerenga Fotball AS; Odločbo št. 357/15/COL z dne 23. septembra 2015 o državni pomoči v korist Sandefjord Fotball AS; Odločbo št. 178/15/COL z dne 7. maja 2015 o pomoči občini Tromsø za izgradnjo kopaljšča Templarheimen in občini Tromsø; ter Odločbo št. 13/18/COL z dne 29. januarja 2018 o pomoči za izgradnjo in obratovanje športnega objekta Templarheimen.

- (236) Objekt se bo uporabljal ne le za športne dogodke, ampak tudi za kulturne prireditve in bo tako prispeval k spodbujanju kulturne raznolikosti. Sporazum EGP ne vključuje določbe, ki bi ustrezala členu 107(3)(d) Pogodbe o delovanju Evropske unije. Nadzorni organ kljub temu priznava, da se lahko ukrepi državne pomoči odobrijo iz razlogov, povezanih s kulturo, na podlagi člena 61(3)(c) Sporazuma EGP ⁽¹⁴⁴⁾.
- (237) Komisija je odobrila številne ukrepe pomoči v podporo športnim in večnamenskim objektom. Komisija je priznala, da je mogoče odgovornost za gradnjo in upravljanje prizorišč za športne in druge javne dogodke za širšo javnost pripisati državi ⁽¹⁴⁵⁾.
- (238) Ker se bo z objektom Trondheim Spektrum širši javnosti zagotovil dostop do športa, kulture in rekreacije ter udejstvovanje v športu, kulturi in rekreaciji, zlasti glede na večnamenskost objekta ter pomanjkanje zmogljivosti in infrastrukture za različne dogodke v Trondheimu, bo občina z zagotovitvijo takega objekta izpolnjevala svojo odgovornost do širše javnosti. Zato je treba izvedbo objekta Trondheim Spektrum obravnavati kot ukrep, ki izpolnjuje cilje politike v skupnem interesu.
- (239) Poleg tega bi se lahko za financiranje športne in večnamenske infrastrukture uporabil tudi člen 55 uredbe o splošnih skupinskih izjemah, če bi bili izpolnjeni nekateri pogoji iz navedene uredbe. To dodatno dokazuje, da lahko državna pomoč za tako infrastrukturo pomeni cilj skupnega interesa.
- (240) V skladu s tem se z zadevnimi ukrepi uresničuje cilj skupnega interesa.

8.2 POTREBA PO POSREDOVANJU DRŽAVE

- (241) Za oceno, ali je državna pomoč učinkovita za doseganje opredeljenega cilja skupnega interesa, je treba najprej opredeliti težavo, ki jo je treba rešiti. Državna pomoč bi morala biti osredotočena na primere, ko se lahko s pomočjo zagotovi znatno izboljšanje, ki ga trg sam ne more doseči, na primer z odpravo nedelovanja trga ali rešitvijo vprašanja enakosti ali kohezije.
- (242) Norveški organi so pojasnili, da občina nima ustreznih zmogljivosti za večje športne in kulturne dogodke. V objektu Trondheim Spektrum bo lahko občina gostila različne dogodke, na primer evropsko rokometno prvenstvo za moške in ženske leta 2020. Cilj javnega interesa ne bi bil izpolnjen brez zadevnih ukrepov.
- (243) Poleg tega je lokalni športni svet poročal o pomembnem pomanjkanju zmogljivosti za športne dejavnosti mladih v Trondheimu. To podpirajo ocene, ki jih je opravila občina in ki kažejo, da bo do let 2030 in 2050 potrebnih najmanj 8 oziroma 22 dvoran ⁽¹⁴⁶⁾. V občini se potreba po pokritih športnih objektih povečuje, saj se vse več dejavnosti za otroke in mlade razvija v celoletne dejavnosti, medtem ko so bile v preteklosti bolj sezonske ⁽¹⁴⁷⁾.
- (244) Po trditvah norveških organov je dobro znano, da je na splošno premalo naložb v infrastrukturo, kot je objekt Trondheim Spektrum. Zasebni subjekti ne morejo izpolniti potrebe po objektu, saj zaradi ekonomskega vidika projekta ni verjetno, da bo zasebni vlagatelj vlagal v projekte, ki v Trondheimu izpolnjujejo iste potrebe ⁽¹⁴⁸⁾. Podjetje TS si je prizadevalo pridobiti sredstva od drugih delničarjev, ne od občine, vendar brez uspeha.
- (245) Občina je sprejela načelo brezplačne uporabe objektov za občinske mladinske športne klube. S tem namerava olajšati udeležbo v športnih dejavnostih ne glede na raven dohodkov posameznih družin.

⁽¹⁴⁴⁾ Glej Odločbo Nadzornega organa št. 496/13/COL z dne 11. decembra 2013 o financiranju koncertne dvorane in konferenčnega centra Harpa ter Smernice Nadzornega organa o državni pomoči za filmsko produkcijo in produkcijo drugih avdiovizualnih del, odstavek 10.

⁽¹⁴⁵⁾ Glej Sklep 2013/452/EU in Sklep Komisije z dne 15. maja 2013 o državni pomoči SA.33728 za večnamensko dvorano v Københavnu.

⁽¹⁴⁶⁾ Dokument št. 1040641, str. 3.

⁽¹⁴⁷⁾ Dokument št. 859501, str. 12.

⁽¹⁴⁸⁾ Dokument št. 1054298.

- (246) Občina z nakupom dvoranske zmogljivosti od podjetja TS na podlagi pogodb o zakupu in poznejšo porazdelitvijo navedene zmogljivosti med mladinske športne klube tem klubom omogoča, da državljanom brezplačno ponujajo športne dejavnosti. Ker ti klubi niso finančno zmožni, da bi to ponudbo financirali iz lastnih sredstev, bi morali stroške najema dvoranske zmogljivosti kriti končni uporabniki, tj. prebivalci občine.
- (247) Zato bi se brez morebitne pomoči, dodeljene na podlagi pogodb o zakupu, ponudba precej zmanjšala, zaradi česar bi bili lahko prebivalci z omejenimi finančnimi zmožnostmi izključeni iz amaterskih športov. Tržne sile same torej ne bi mogle zagotoviti enake ravni športnih dejavnosti v Trondheimu.
- (248) Po navedbah norveških organov se s pomočjo v obliki pogodb o zakupu (ukrepa 4 in 5) in kapitalske injekcije (ukrep 6) obravnava nedelovanje trga. Občina namerava svojim prebivalcem zagotoviti dostop do take infrastrukture, ki izpolnjuje njihove potrebe ⁽¹⁴⁹⁾.
- (249) Norveški organi so pojasnili, da podjetje TS brez pogodb o zakupu, sklenjenih z občino, ne bo doseglo praga donosnosti. Zato so pogodbe o zakupu temeljnega pomena za njegovo poslovanje. Poleg tega prenove in širitve objekta Trondheim Spektrum brez kapitalske injekcije ne bi bilo mogoče dokončati v skladu z načrti.
- (250) Zato dokazano obstaja potreba po zadevnih ukrepih in posredovanju države.

8.3 USTREZNOST DRŽAVNE POMOČI

- (251) Državna pomoč mora biti ustrezen instrument za obravnavo opredeljenega cilja skupnega interesa. Ukrep pomoči ni združljiv z delovanjem Sporazuma EGP, če je mogoče enak pozitiven prispevek k skupnemu cilju doseči z drugimi, manj izkrivljajočimi instrumenti politike ali drugimi, manj izkrivljajočimi vrstami instrumentov pomoči.
- (252) S pogodbami o zakupu in kapitalsko injekcijo lahko občina mladinskim športnim klubom v Trondheimu zagotavlja dostop do dvoranske zmogljivosti v skladu s svojo odločitvijo, da bo vsem mladinskim športnim klubom zagotovila brezplačen dostop do športne infrastrukture. Na splošno to velja tudi za dostop trondheimske širše javnosti do večnamenske infrastrukture, primerne za različne vrste športnih in kulturnih dogodkov. Norveški organi trdijo, da drugega instrumenta politike, ki bi bil enako ustrezen za uresničevanje cilja skupnega interesa in manj izkrivljajoč, ni.
- (253) Norveški organi so dokazali, da obstaja potreba po novi dvoranski zmogljivosti v Trondheimu in da pogodbe o zakupu podjetju TS omogočajo le, da doseže prag donosnosti. Poleg tega prenove in širitve objekta Trondheim Spektrum brez kapitalske injekcije ne bi bilo mogoče dokončati. Nadzorni organ ugotavlja še, da se največji delež stroškov nadgradnje infrastrukture financira z zasebnim posojilom.
- (254) Norveški organi trdijo, da se na splošno pomoč za naložbe šteje za manj izkrivljajočo kot pomoč za tekoče poslovanje, vendar dodelitev pomoči za naložbe za nakup dvoranske zmogljivosti ne bi bila ustrezna. Najem zmogljivosti za ceno, ki je blizu tržne cene, je bil in je še vedno najustreznejša, najgospodarnejša in najmanj izkrivljajoča realistična možnost za doseg cilja.
- (255) Nadzorni organ opozarja, da je pomoč za naložbe na splošno bolj zaželeno in manj izkrivljajoča kot pomoč za tekoče poslovanje. Vendar je lahko pomoč za tekoče poslovanje v nekaterih okoliščinah nujno orodje za doseganje cilja skupnega interesa ⁽¹⁵⁰⁾.
- (256) Pomoč, ki jo vključujejo pogodbe o zakupu, bi se lahko opredelila kot pomoč za tekoče poslovanje. Kot pa so pojasnili norveški organi, ni mogoče dokončno reči, da bi bila vsaka pomoč izključno pomoč za tekoče poslovanje. Z dohodkom na podlagi pogodb o zakupu se lahko namreč krijejo tudi stroški v zvezi s financiranjem nadgradnje objekta Trondheim Spektrum (amortizacija, obresti in polog za posojila) ⁽¹⁵¹⁾.

⁽¹⁴⁹⁾ Dokument št. 859501, str. 24.

⁽¹⁵⁰⁾ Glej Odločbo Nadzornega organa št. 13/18/COL z dne 29. januarja 2018 o pomoči za izgradnjo in obratovanje športnega objekta Templarheimen ter Odločbo Nadzornega organa št. 145/17/COL z dne 25. julija 2017 o nenasprotovanju shemi pomoči za postaje za dovod vodika v okrožju Akershus.

⁽¹⁵¹⁾ Dokument št. 1040641, str. 11.

- (257) Čeprav bi se lahko morebitna pomoč uradno opredelila kot pomoč za tekoče poslovanje, Nadzorni organ meni, da dejansko podpira naložbo v prenovu in širitev infrastrukture. Na podlagi ukrepa lahko podjetje TS izvede naložbo v to gradnjo. Tako ima učinek morebitne pomoči, ki jo vključujejo pogodbe o zakupu, značilnosti pomoči za naložbe ⁽¹⁵²⁾.
- (258) Glede na navedeno Nadzorni organ meni, da je taka pomoč v okoliščinah tega primera ustrezna za doseganje cilja skupnega interesa. Poleg tega se zdi, da cilja skupnega interesa, tj. zagotovitve dostopa širše javnosti do športa, kulture in rekreacije ter njenega udejstvovanja v športu, kulturi in rekreaciji, z drugimi instrumenti politike ali vrstami pomoči v enakem obsegu ne bi bilo mogoče doseči. Zato Nadzorni organ ugotavlja, da so ukrepi ustrezen instrument za obravnavo opredeljenega cilja skupnega interesa.

8.4 SPODBUJEVALNI UČINEK

- (259) Državna pomoč je z delovanjem Sporazuma EGP združljiva le, če ima spodbujevalni učinek. Do spodbujevalnega učinka pride, kadar pomoč spodbudi upravičenca k spremembi ravnanja, tako da prispeva k opredeljenemu cilju skupnega interesa, pri čemer brez pomoči do te spremembe ne bi prišlo.
- (260) Norveški organi trdijo, da mladinski klubi brez pogodb o zakupu ne bi mogli svojim članom ponuditi enakega števila, obsega in nabora različnih dejavnosti pod enakimi pogoji v skladu s skupnim ciljem, ki se uresničuje z ukrepom. Poleg tega bi bil rezultat verjetno enak tudi ob nižji najemnini na podlagi zakupa, saj bi lahko ogrozil celotno poslovanje podjetja TS.
- (261) Norveški organi so dokazali tudi, da podjetje TS ni moglo financirati prenove in širitve objekta Trondheim Spektrum brez toka prihodkov na podlagi nove pogodbe o zakupu za leto 2019 ⁽¹⁵³⁾. Na podlagi navedenega Nadzorni organ ugotavlja, da je zahteva glede spodbujevalnega učinka izpolnjena za vso pomoč, ki jo vključujejo pogodbe o zakupu.
- (262) V zvezi s pomočjo za naložbe Nadzorni organ ugotavlja, da je bila kapitalska injekcija, za katero je bil zahtevek predložen 6. julija 2018, dodeljena po začetku del za prenovu in širitev infrastrukture poleti leta 2017. Norveški organi so pojasnili, da brez povečanja kapitala širitev in prenova objekta Trondheim Spektrum ne bi bili izvedeni, vsaj ne v skladu s takrat veljavnim načrtom in obsegom. Zato je obstajal jasen in dokazljiv hipotetični nasprotni scenarij, ki kaže, da ima dodelitev pomoči spodbujevalni učinek.
- (263) Ker je bila kapitalska injekcija dodeljena po začetku del v okviru projekta, se Nadzorni organ ne more zanašati na domnevo o obstoju spodbujevalnega učinka pomoči, za katero je bil zahtevek predložen pred začetkom del ⁽¹⁵⁴⁾. Nadzorni organ je v nekaterih okoliščinah po njihovi temeljiti oceni odobril pomoč za projekte, pri katerih so se gradbena dela že začela ⁽¹⁵⁵⁾.

⁽¹⁵²⁾ V zvezi s tem razlogovanjem glej sodbo v zadevi T-356/15, Avstrija proti Komisiji (jedrska elektrarna Hinkley Point C), EU: T:2018:439, točke 577 do 586, 610 do 614 in 617. Splošno sodišče je v točki 583 sodbe navedlo še, da „[n]i[n]č namreč ne nasprotuje temu, da se ukrep pomoči, s katerim se uresničuje cilj v javnem interesu, ki je ustrezen in potreben za doseg tega cilja, ki ne spreminja trgovinskih pogojev v nasprotju s skupnim interesom in ki torej izpolnjuje zahteve iz člena 107(3)(c) PDEU, razglasi za združljiv z notranjim trgovom na podlagi te določbe, ne glede na to, ali ga je treba označiti za pomoč za naložbe ali pomoč za tekoče poslovanje. Poleg tega je treba spomniti, da je mogoče tudi pomoč za tekoče poslovanje razglasiti za združljivo z notranjim trgovom, če so izpolnjeni ti pogoji.“ Glej tudi sodbi v zadevi T-162/13, Magic Mountain Kletterhallen proti Komisiji (športna infrastruktura, pokrita plezalna dvorana), EU:T:2016:341, točki 116 in 117, ter zadevi T-135/17, Scor SE proti Komisiji, ECLI:EU:T-2019:287, točka 115.

⁽¹⁵³⁾ Dokument št. 1040641, str. 14, in dokument št. 1085422, str. 26 in 27.

⁽¹⁵⁴⁾ Sodba v združenih zadevah C-630/11 P do C-633/11 P, HGA in drugi proti Komisiji, EU:C:2013:387, točke 106 in naslednje.

⁽¹⁵⁵⁾ Glej Odločbo Nadzornega organa št. 178/15/COL z dne 7. maja 2015 o pomoči občini Tromsø za izgradnjo kopalnišča Templarheimen in občini Tromsø ter poznejšo Odločbo št. 13/18/COL z dne 29. januarja 2018 o pomoči za izgradnjo in upravljanje športnega objekta Templarheimen. V navedenem primeru je Nadzorni organ odobril javno financiranje v znesku 179 milijonov NOK v obliki nepovratnih sredstev za kritje stroškov, ki v predhodni odločbi niso bili upoštevani (št. 178/15/COL). To so bili nepričakovana zvišanja stroškov za dokončanje plavalnega in kopalnega dela športnega objekta ter novi stroški v zvezi s samopostrežno restavracijo in izgradnjo plezalne dvorane v okviru športnega objekta. Nadzorni organ je ugotovil, da izgradnja športnega objekta brez pomoči ne bi bila dokončana.

- (264) Nadzorni organ ne izključuje spodbujevalnega učinka pomoči za projekt, ki se je začel, če se z dodelitvijo pomoči nedvoumno zagotovi končanje projektov, ki sicer ne bi bili dokončani. Pri oceni spodbujevalnega učinka pomoči s tega vidika je treba pozorno preučiti nasprotni hipotetični scenarij, tj. kaj bi podjetje storilo brez pomoči ⁽¹⁵⁶⁾.
- (265) Norveški organi so pojasnili, da je bil namen, da se prenova in širitev objekta Trondheim Spektrum v celoti financirata z dolgom, pridobljenim na trgu. Zaradi tega pristopa je imelo podjetje TS v bilanci stanja kritično visoko razmerje med dolgoročnim dolžniškim in lastniškim kapitalom. Vendar se je štel, da je tveganje zaradi same visoke zadolženosti izravnano z varnim dolgoročnim dohodkom na podlagi pogodbe o zakupu.
- (266) Dodatnih stroškov, ki so se pokrili s kapitalsko injekcijo, z dodatnim dolgom ni bilo mogoče plačati, saj se je na podlagi ocene prihodnjega dohodka zdelo, da dodatno povečanje zadolženosti podjetja TS ni ekonomsko upravičeno. Poleg tega je posojilodajalec podjetja TS, tj. banka Nordea, pozval k ponovni bonitetni oceni podjetja TS ob upoštevanju tega razvoja dogodkov in se ni zdel pripravljen zagotoviti dodatno financiranje.
- (267) Zato je odbor podjetja TS lastnike podjetja zaprosil za dodatni kapital, saj drugih možnosti za pridobitev potrebnega financiranja ni bilo, podjetju TS pa je grozilo, da ne bo moglo dokončati prenove in širitve.
- (268) Norveški organi so dejali, da spodbujevalni učinek obstaja, če projekta, na katerega se naložba nanaša, brez kapitalske injekcije v zelenem obsegu ali obliki ni bilo mogoče izvesti.
- (269) V zvezi s tem norveški organi opozarjajo, da ima podjetje TS zelo majhno finančno maržo, če jo sploh ima, ter mu bo komaj uspelo financirati nadgradnjo in sčasoma doseči prag donosnosti. Ob vsakem morebitnem znižanju dohodka, na primer na podlagi pogodbe o zakupu, ali zvišanju stroškov – tudi zaradi večjega deleža stroškov infrastrukture – bi se podjetje TS znašlo v položaju, ko ne bi moglo kriti svojih stroškov. Zato nadgradnje objekta Trondheim Spektrum brez teh ukrepov ne bi bilo mogoče izvesti.
- (270) Norveški organi opozarjajo, da bi morale podjetje TS brez kapitalske injekcije za kritje novih in nepričakovanih stroškov zaustaviti nadgradnjo ali končati projekt v obliki, ki bi bila slabša od optimalne, nezaželena ali ne bi izpolnjevala cilja skupnega interesa, vključno na primer s potrebami različnih amaterskih športov, niti cilja občine glede gostitve dogodkov, kot sta evropski prvenstvi v rokometu. Po mnenju norveških organov to zadostuje za dokaz, da je imel ukrep spodbujevalni učinek ⁽¹⁵⁷⁾.
- (271) Nadzorni organ na podlagi informacij, ki so jih predložili norveški organi, meni, da podjetje TS brez kapitalske injekcije ne bi moglo dokončati nadgradnje objekta Trondheim Spektrum. Po trditvah norveških organov podjetje TS ni moglo pridobiti finančnih sredstev za projekt, kar je pomenilo, da bi bilo treba gradbena dela ustaviti. V skladu s tem bi se po hipotetičnem nasprotnem scenariju prenova in širitev infrastrukture opustili. V teh okoliščinah se je norveškemu organom kapitalska injekcija zdelala potrebna.
- (272) Glede na to je bilo po mnenju Nadzornega organa dokazano, da je kapitalska injekcija podjetje TS spodbudila k taki spremembi ravnanja, da se je odločilo za dodatno dejavnost, tj. dokončanje nadgradnje objekta Trondheim Spektrum, česar brez pomoči ne bi moglo storiti ⁽¹⁵⁸⁾.

⁽¹⁵⁶⁾ V zvezi s tem glej sodbo v zadevi T-162/06, Kronoply proti Komisiji, EU:T:2009:2, točka 85, ki je bila potrjena po pritožbi v zadevi C-117/09 P, Kronoply proti Komisiji, EU:C:2010:370. Glej tudi Odločbo Nadzornega organa št. 110/15/COL z dne 8. aprila 2015 o podjetju Finnford AS, odstavka 67 in 68; Odločbo št. 178/15/COL z dne 7. maja 2015 o pomoči občini Tromsø za izgradnjo kopališča Templarheimen v občini Tromsø; Odločbo št. 13/18/COL z dne 29. januarja 2018 o pomoči za izgradnjo in obratovanje športnega objekta Templarheimen ter Odločbo št. 344/09/COL z dne 23. julija 2009 o Helgúvík Aluminium Smelter.

⁽¹⁵⁷⁾ Dokument št. 1040641, str. 14, in dokument št. 1085422, str. 26 in 27.

⁽¹⁵⁸⁾ Dokument št. 930813.

(273) V skladu s tem zadevni ukrepi izpolnjujejo zahtevo glede spodbujevalnega učinka.

8.5 SORAZMERNOST

8.5.1 Pogodbe o zakupu (ukrepa 4 in 5)

- (274) Državna pomoč je sorazmerna, če je pomoč omejena na najmanjšo pomoč, potrebno za uresničitev opredeljenega cilja skupnega interesa.
- (275) Kot je navedeno v uvodni izjavi 216 zgoraj, ni mogoče izključiti, da je bila podjetju TS s pogodbami o zakupu, sklenjenimi med letoma 2007 in 2017, ter pogodbo o zakupu za leto 2019 zagotovljena prednost. Za oceno združljivosti teh ukrepov mora Nadzorni organ pomoč, ki jo vključujejo ukrepi, tako natančno količinsko opredeliti, da bo lahko ocenil, ali so ukrepi sorazmerni.
- (276) Norveški organi trdijo, da je morebiten element pomoči v pogodbi o zakupu majhen in s tem sorazmeren. Najemnina, ki jo občina plačuje podjetju TS na podlagi pogodbe o zakupu, zadostuje zgolj za to, da podjetje TS doseže prag donosnosti. Podjetje TS brez teh plačil za zakup ne bi več moglo opravljati dejavnosti.
- (277) Norveški organi trdijo tudi, da so predložili dokaze o neobstoju navzkrižnega subvencioniranja poslovnih dejavnosti podjetja TS. Ločitev računov, ki je bila uvedena pri poslovanju podjetja TS, deluje kot zaščitni ukrep za zagotovitev sorazmernosti pomoči, pri čemer se zagotavlja, da se pomoč uporabi za uresničitev cilja skupnega interesa ⁽¹⁵⁹⁾.
- (278) Po navedbah norveških organov se z zadevnimi ukrepi (pogodbami o zakupu in kapitalsko injekcijo) kumulativno krije vrzel v financiranju, tj. izgube iz poslovanja podjetja TS. Že na podlagi tega so ukrepi potrebni in sorazmerni. Ta sklep podpira dejstvo, da približno polovico zmogljivosti podjetja TS uporabljajo amaterji, profesionalni uporabniki pa za uporabo plačujejo tržno ceno.
- (279) Norveški organi trdijo še, da tudi če predložene referenčne vrednosti ne bi bile ustrezne za izključitev pomoči v zadevnem primeru, dokazujejo, da cene, določene v pogodbi o zakupu, ne odstopajo od cen, običajnih na tem trgu na Norveškem.
- (280) Najemnina na podlagi pogodbe o zakupu temelji na fiksnem letnem obsegu zmogljivosti, ki znaša 16 848 ur, in ceni na uro v višini 1 700 NOK. Po prejšnji pogodbi o zakupu je cena na uro znašala 1 200 NOK za povprečno 12 000 ur na leto.
- (281) Znesek zakupnine, ki ga občina letno plača podjetju TS, znaša 30 milijonov NOK. V skladu s tem bi najvišji znesek pomoči, ki bi ga bilo mogoče podjetju TS dodeliti na podlagi nove pogodbe o zakupu, znašal 30 milijonov NOK. Vendar bi to temeljilo na predpostavki, da tržna cena najema na uro znaša 0 NOK. Izračun zneska pomoči v novi pogodbi o zakupu bi bil enakovreden razliki med 30 milijoni NOK in tržno ceno.
- (282) Referenčne vrednosti, ki so jih predložili norveški organi, sicer niso dovolj primerljive, da bi bilo mogoče izključiti obstoj pomoči, vendar se lahko uporabijo za določitev približka zneska pomoči v pogodbah o zakupu ⁽¹⁶⁰⁾.
- (283) Glede na informacije, ki so jih predložili norveški organi, je povprečna cena na uro, ki jo občina plačuje na podlagi enajstih pogodb o zakupu, ki so jih norveški organi predložili kot referenčne vrednosti, približno 688 NOK. Vendar pogodbe zajemajo najem različnih zmogljivosti, zato je za te namene ustrežnejša tehtana povprečna cena, ki znaša približno 908 NOK ⁽¹⁶¹⁾. Izračuni Nadzornega organa so podobni.

⁽¹⁵⁹⁾ Dokument št. 1040641, str. 14 in 15, ter dokument št. 1085422, str. 27 do 31.

⁽¹⁶⁰⁾ To je na primer v skladu s pristopom Nadzornega organa v Odločbi št. 225/15/COL z dne 10. junija 2015 o nevlóžitvi ugovora zoper pomoč v obliki prenosa zemljišča na Vålerenga Fotball AS, odstavek 75.

⁽¹⁶¹⁾ Norveški organi so poudarili, da so cene na uro, ki jih občina plačuje na podlagi velikega števila teh posameznih pogodb, zagotovo nižje od tržne cene, saj je več teh prizorišč deloma financirala država, zato morajo v skladu s pogodbenimi obveznostmi zagotavljati del zmogljivosti po fiksnih cenah.

- (284) Povprečna cena se lahko uporabi za izračun približka najvišjega zneska pomoči, ki bi bil lahko vključen v zvezi s pogodbami o zakupu. V skladu s tem pristopom bi bil element pomoči na uro pri starih pogodbah o zakupu $1\,200\text{ NOK} - 908\text{ NOK} = 292\text{ NOK}$. Letni znesek pomoči bi tako znašal približno 3,6 milijona NOK ⁽¹⁶²⁾. Element pomoči na uro pri novi pogodbi o zakupu bi bil enak $1\,700\text{ NOK} - 908\text{ NOK} = 792\text{ NOK}$. Letni znesek pomoči bi tako znašal približno 17 milijonov NOK.
- (285) Po informacijah norveških organov letni stroški in odhodki podjetja TS leta 2020 znašajo približno 60 milijonov NOK. Na podlagi tega bi bila intenzivnost pomoči za tekoče poslovanje približno 28-odstotna.
- (286) Letna pomoč za tekoče poslovanje podjetju TS omogoča, da pokrije izgube iz poslovanja. Vsako zmanjšanje pomoči v pogodbi o zakupu bi podjetju TS zdaj in v preteklosti onemogočilo doseganje praga donosnosti.
- (287) Norveški organi so navedli, da se z dohodkom na podlagi pogodb o zakupu deloma financirajo gradbena dela podjetja TS. Norveški organi ne morejo pripisati fiksnega deleža specifični kategoriji stroškov, vendar menijo, da bi bilo mogoče celotni element pomoči na podlagi pogodbe o zakupu pripisati finančnim stroškom podjetja TS, ki se večinoma nanašajo na posojilo banke Nordea za gradbena dela. Po napovedih v obdobju 2020–2026 znašajo med 19,8 milijona NOK in 15,3 milijona NOK, torej skoraj v celoti absorbirajo vsak morebiten element pomoči v novi pogodbi o zakupu ⁽¹⁶³⁾.

8.5.2 *Kapitalska injekcija (ukrep 6)*

- (288) Kot je navedeno v uvodni izjavi 216 zgoraj, Nadzorni organ ugotavlja, da kapitalska injekcija pomeni prednost za podjetje TS, ki ustreza celotnemu znesku povečanja kapitala. Poleg tega je podjetje TS prejelo pomoč za naložbe v višini 27,5 milijona NOK v okviru sheme sklada za igre ⁽¹⁶⁴⁾. Skupni znesek pomoči za naložbe, dodeljene podjetju TS, torej znaša 82,5 milijona NOK.
- (289) Po informacijah norveških organov prenove in širitve objekta Trondheim Spektrum brez kapitalske injekcije ne bi bilo mogoče dokončati. Nadzorni organ ugotavlja še, da se največji delež stroškov nadgradnje infrastrukture financira z zasebnim posojilom.
- (290) Nadzorni organ poleg tega opozarja, da se v skladu s členom 55 uredbe o splošnih skupinskih izjemah pomoč za športno in večnamensko rekreacijsko infrastrukturo šteje za združljivo s Sporazumom EGP in je izvzeta iz obveznosti priglasitve, saj so izpolnjeni vsi ustrezni pogoji na podlagi Uredbe. Vendar se uredba o splošnih skupinskih izjemah v zadevnem primeru ne uporablja, kot je opisano v oddelku 8.1.1.
- (291) Ne glede na to se lahko intenzivnosti pomoči, dovoljene v skladu s členom 55 uredbe o splošnih skupinskih izjemah, deloma štejejo za smernice v podporo oceni Nadzornega organa v zvezi s sorazmernostjo ukrepov, ocenjenih v tej odločbi.
- (292) V skladu s členom 55 uredbe o splošnih skupinskih izjemah se lahko za športno in večnamensko rekreacijsko infrastrukturo dodeli pomoč za naložbe v višini do 30 milijonov EUR (približno 315 milijonov NOK), športna infrastruktura pa je upravičena do pomoči za tekoče poslovanje v višini 2 milijona EUR (približno 21 milijonov EUR) na leto. Za pomoč, ki ne presega tega zneska, se lahko določi najvišji znesek pomoči v višini 80 % upravičenih stroškov ⁽¹⁶⁵⁾.
- (293) Pomoč za naložbe v višini 82,5 milijona EUR, dodeljena podjetju TS, bi bila torej v skladu z uredbo o splošnih skupinskih izjemah v okviru dovoljene pomoči za večnamensko infrastrukturo.
- (294) Objekt Trondheim Spektrum se šteje za večnamensko rekreacijsko infrastrukturo, zato na podlagi uredbe o splošnih skupinskih izjemah ne bi bil upravičen do pomoči za tekoče poslovanje. Kot pa je navedeno zgoraj, lahko najvišji znesek pomoči in največje intenzivnosti na podlagi uredbe o splošnih skupinskih izjemah pomagajo pri oceni sorazmernosti neposredno po členu 61(3)(c) Sporazuma EGP.

⁽¹⁶²⁾ Kot je navedeno v odstavku 120 odločbe o začetku postopka, je ocena Nadzornega organa v odločbi omejena na morebitno pomoč, dodeljeno s pogodbami o zakupu, sklenjenimi med letoma 2007 in 2017.

⁽¹⁶³⁾ Dokument št. 1040641, str. 14 in 15, ter dokument št. 1085422, str. 27 do 31.

⁽¹⁶⁴⁾ Kot je navedeno v odstavkih 90 in 91 odločbe o začetku postopka, Nadzorni organ meni, da so sredstva, dodeljena podjetju TS v okviru sklada za igre, obstoječa pomoč. Vendar bo Nadzorni organ prispevek iz sklada za igre upošteval pri oceni združljivosti, ki jo bo morda izvedel v zvezi z ukrepi, vključenimi v področje uporabe odločbe o začetku postopka.

⁽¹⁶⁵⁾ Če skupni stroški projekta ne presegajo 100 milijonov EUR na projekt v skladu s členom 4(1)(bb) uredbe o splošnih skupinskih izjemah.

- (295) Ocena morebitnega elementa pomoči v pogodbah o zakupu bi bila v okviru pomoči za tekoče poslovanje, ki bi jo bilo v skladu s členom 55 uredbe o splošnih skupinskih izjemah mogoče dodeliti za športno infrastrukturo, in bi obsegala manj kot 80 % upravičenih stroškov ⁽¹⁶⁶⁾. Za nove in pretekle pogodbe o zakupu bi veljalo enako.
- (296) V skladu s tem Nadzorni organ meni, da so ocenjeni ukrepi – kapitalska injekcija (ukrep 6) in morebitna pomoč v pogodbah o zakupu (ukrepa 4 in 5) – omejeni na najmanjšo pomoč, potrebno za uresničitev cilja skupnega interesa, in zato sorazmerni.

8.6 IZOGIBANJE NEUPRAVIČENIM NEGATIVNIM UČINKOM NA KONKURENCO IN TRGOVINO

- (297) Da je državna pomoč združljiva z delovanjem Sporazuma EGP, morajo biti negativni učinki ukrepa pomoči v smislu izkrivljanja konkurence in vpliva na trgovino med pogodbenicami omejeni in manjši od pozitivnih učinkov v smislu prispevka k cilju skupnega interesa.
- (298) Norveški organi trdijo, da je objekt Trondheim Spektrum v sedanji obliki temelj športne in kulturne ponudbe v Trondheimu, zlasti kar zadeva brezplačne amaterske športne dejavnosti, ki jih občina zagotavlja tako, da mladinskim športnim klubom brezplačno zagotavlja dvoransko zmogljivost.
- (299) Poleg tega so norveški organi predložili poročila, ki z ločitvijo računov na dejavnosti na podlagi pogodb o zakupu in druge poslovne dejavnosti dokazujejo, da se morebitna pomoč uporablja za financiranje lokalnih dejavnosti.
- (300) Norveški organi so opozorili, da so zasebne naložbe v objekte, kot je Trondheim Spektrum, redke in vsekakor nezadostne, zato pomoč ne bi mogla izriniti zasebnih naložb. Poleg tega so predložili informacije, ki kažejo, da podjetje TS komercialnim uporabnikom ne zaračunava preizkuse cene ⁽¹⁶⁷⁾.
- (301) Zmogljivost objekta Trondheim Spektrum je primerna za srednje in velike mednarodne dogodke, ki lahko potekajo tudi zunaj regije ⁽¹⁶⁸⁾.
- (302) Vendar Nadzorni organ ugotavlja, da so ukrepi omejeni na pokrivanje zadevne vrzeli v financiranju. Poleg tega so veliki deli zmogljivosti infrastrukture namenjeni zagotavljanju brezplačnega dostopa do objekta mladinskim športnim klubom, kar spodbuja udeležbo otrok in mladih v športnih dejavnostih ne glede na raven dohodkov posameznih družin ⁽¹⁶⁹⁾.
- (303) Z objektom Trondheim Spektrum se bo širši javnosti zagotovil večji dostop do športa in kulture ter večje udejstvovanje v športnih in kulturnih dejavnostih, zlasti glede na večnamensko infrastrukturo ter pomanjkanje zmogljivosti in ustreznih alternativnih objektov za športne in kulturne dogodke v Trondheimu. Občina bo izpolnila svojo odgovornost do širše javnosti s tem, ko bo omogočila infrastrukturni projekt in tako v Trondheim privabila dodatne kulturne, glasbene in športne dogodke.
- (304) Nadzorni organ na podlagi navedenega ugotavlja, da ukrepi nimajo neupravičenih negativnih učinkov na konkurenco in trgovino.

8.7 PREGLEDNOST

- (305) Norveški organi bodo objavili potrebne informacije v zvezi z ukrepi v norveškem registru pomoči na spletnem naslovu <https://data.brreg.no/rofs/eng>. S tem je izpolnjena zahteva glede preglednosti.

9. SKLEPNA UGOTOVITEV O ZDRUŽLJIVOSTI

- (306) Nadzorni organ na podlagi opravljene ocene meni, da kapitalska injekcija, dodeljena 5. decembra 2018, pomeni državno pomoč v smislu člena 61(1) Sporazuma EGP. Ta pomoč je združljiva z delovanjem Sporazuma EGP v skladu z njegovim členom 61(3)(c).

⁽¹⁶⁶⁾ Po podatkih norveških organov operativni stroški podjetja TS znašajo približno 25 milijonov NOK.

⁽¹⁶⁷⁾ Dokument št. 1040641, str. 15 in 16, ter dokument št. 1085422, str. 31.

⁽¹⁶⁸⁾ Dokument št. 859501, str. 22.

⁽¹⁶⁹⁾ Na podlagi pogodbe o zakupu se uporablja približno 57 % razpoložljive zmogljivosti podjetja TS. Dokument št. 1040641, str. 7.

(307) Nadzorni organ na podlagi opravljene ocene ne more izključiti, da pogodbe o zakupu, sklenjene med letoma 2007 in 2017, in nova pogodba o zakupu za leto 2019 pomenijo državno pomoč v smislu člena 61(1) Sporazuma EGP. Vendar je taka pomoč združljiva z delovanjem Sporazuma EGP v skladu z njegovim členom 61(3)(c) –

SPREJEL NASLEDNJO ODLOČBO:

Člen 1

Šteje se, da je morebitna pomoč v pogodbah o zakupu, sklenjenih med letoma 2007 in 2017, ter novi pogodbi o zakupu za leto 2019 združljiva z delovanjem Sporazuma EGP v skladu z njegovim členom 61(3)(c). V skladu s tem se izvajanje nove pogodbe o zakupu za leto 2019 odobri.

Člen 2

Kapitalska injekcija, dodeljena 5. decembra 2018, pomeni državno pomoč v smislu člena 61(1) Sporazuma EGP. Šteje se, da je ukrep pomoči združljiv z delovanjem Sporazuma EGP v skladu z njegovim členom 61(3)(c).

Člen 3

Financiranje stroškov infrastrukture, povezanih s prenovo in širitvijo objekta Trondheim Spektrum, ne pomeni državne pomoči v smislu člena 61(1) Sporazuma EGP.

Člen 4

Posojilna pogodba, sklenjena med podjetjem Trondheim Spektrum AS in banko Nordea, ne pomeni državne pomoči v smislu člena 61(1) Sporazuma EGP.

Člen 5

Ta odločba je naslovljena na Kraljevino Norveško.

Člen 6

Besedilo te odločbe v angleškem jeziku je edino verodostojno.

V Bruslju, 28. novembra 2019

Za Nadzorni organ Efte

Bente ANGELL-HANSEN
Predsednica
Odgovorna članica kolegija

Frank J. BÜCHEL
Član kolegija

Högni KRISTJÁNSSON
Član kolegija

Carsten ZATSCHLER
Sopodpisan kot direktor za pravne in izvršilne zadeve
